

Mötesbok: Valnämnden (2024-03-14)

Valnämnden

Datum: 2024-03-14

Plats: Saluten, Stadshuset

Kommentar:

Dagordning

Beslutsärenden

12/24 Valnämndens yttrande till Kommunstyrelsens över Stadsledningskontorets förslag till Planeringsdirektiv, budget och investeringar 2025 samt plan 2026-2028	3
13/24 Hantering i röstnings- och vallokaler av väljare som har med sig valsedlar till lokalen vid allmänna val	71
14/24 Hantering i röstningslokal av lantbrevbärare som levererar budröster vid allmänna val	72
15/24 Hantering i röstnings- och vallokaler av bud som levererar budröster vid allmänna val	73
16/24 Delegation till ordförande och vice ordförande i respektive vallokal att få korrigera felaktig avprickning vid allmänna val	74
17/24 Delegation till ordförande och vice ordförande i respektive vallokal att neka väljare att rösta på grund av felaktig avprickning vid allmänna val	82
18/24 Leverans av röster och valmaterial till Länsstyrelsen efter valdagen, måndagen den 10 juni 2024	89
19/24 Leverans av röster och valmaterial till Länsstyrelsen efter valnämndens preliminära rösträkning 12-13 juni 2024	91

Informationsärenden

20/24 Informationsärenden 14 mars 2024	93
--	----

Tjänsteskrivelse

2024-03-05

Valnämnden

Diariennr: VN-2024/00019

Valnämndens yttrande till Kommunstyrelsen över Stadsledningskontorets förslag till Planeringsdirektiv, budget och investeringar 2025 samt plan 2026–2028

Förslag till beslut

Valnämnden beslutar

att lämna yttrande över Stadsledningskontorets förslag till Planeringsdirektiv, budget och investeringar 2025 samt plan 2026–2028.

Ärendebeskrivning

Valnämnden har att yttra sig över stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv för 2025 samt plan 2026–2028.

Av reglementet framgår att valnämnden ska fullgöra de uppgifter som ankommer på valnämnd samt ansvara för genomförande av val eller folkomröstning enligt vallagen (2005:837), folkomröstningslagen (1979:369) samt lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar. Vidare ansvarar nämnden för att det finns lämpliga vallokaler. Valnämnden ansvarar även för översyn av kommunens indelning i valdistrikt och bereder ärenden om fullmäktiges förslag till ändringar i valdistriktsindelningen.

Under 2025 kommer valnämndens arbete att fokusera på planering inför Riksdag, kommun och regionvalet 2026. Valnämnden har i sitt yttrande visualiserat nämndens budgetbehov för 2025 och plan 2026–2028. Nämnden har även visat på budgetbehovet vid ett eventuellt extra val.

Valnämnden ska även yttra sig över förslag till fastställd investeringsbudget 2025 och plan 2026–2028.

Beslutsunderlag

Svar på remissfrågor enligt anvisning

Stadsledningskontorets förslag till Planeringsdirektiv, budget och investeringar 2025 samt plan 2026–2028

Tjänsteskrivelse

Dnr: VN-2024/00019

Beredningsansvariga

Marie Sandström

Tordleif Hansson

Beslutet ska skickas till

Beslut och samtliga bilagor ska expedieras till ksdiarium@umea.se.

Tordleif Hansson

Utredare

Marie Sandström

Enhetschef

Valnämndens yttrande över stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv och budget 2025 samt plan 2026–2028

Remissfråga 1 - Vilka väsentliga förändringar påverkar utförandet av nämndens grunduppdrag under kommande år?

Valnämnden ska fullgöra de uppgifter som ankommer på valnämnd samt ansvar för genomförande av val eller folkomröstning enligt vallagen, folkomröstningslagen samt lagen om kommunala folkomröstningar.

Valnämndens arbete under 2025 kommer att fokusera på planering inför Riksdag, kommun och regionvalet 2026. Folkmängden i kommunen ökar vilket medför fler valdistrikt. Umeå kommun kommer inför de allmänna valen 2026 vara indelad i ca 76 valdistrikt (72 valdistrikt valen 2024) med en vallokal för varje valdistrikt.

Regeringen har tillsatt en parlamentarisk kommitté som får uppdraget att utvärdera och överväga förändringar av valsedelssystemet. Kommittén ska bland annat göra en utvärdering av valsedelssystemet med partispecifika valsedlar och ta ställning om systemet med partispecifika valsedlar bör reformeras alternativt avskaffas och ersättas med ett system med gemensamma eller neutrala valsedlar. Detta kan komma att påverka Valnämndens planering inför de allmänna valen 2026.

Under början av 2024 så köptes ett verksamhetssystem in till valnämnden för att minska rutinadministrationen och för att höja säkerheten, framför allt informationssäkerheten för valnämnden.

Valnämndens budgetbehov baseras på om det är valår eller inte. Kommunens beräkningsmodell av budgeten för nämnderna med procentuell fördelning av fördelningsbar ram är svårt att applicera på valnämndens verksamhet och budgetbehov. Valnämnden vill dock poängtera att vid ett eventuellt extraval behöver nämnden en extra tilldelning om 14 000 tkr. Variationen i valnämndens budgetbehov för 2025 och plan 2026–2028 visualiseras nedan;

År	Behov tkr	Notering
2025	3 500	Icke valår
2026	20 000	Val till Riksdag, kommun och regionfullmäktige
2027	3 600	Icke valår
2028	3 700	Icke valår

Remissfråga 2 - Hur skulle nyttjande av lokaler, kompetens och teknik behöva förändras, för att vara långsiktigt hållbart?

En förutsättning för att valnämnden ska kunna bedriva kostnadseffektiva val är nämndens möjlighet att nyttja i första hand kommunala lokaler vid de allmänna valen. Nämnden vill ändå påtala att uppdragen med allmänna val spänner över en lång tidshorizont, Riksdag, Kommun och Regionval hålls vart fjärde år och EU-val vart femte år. Valkansliets utmaning är kompetensförsörjning, kansliet har endast nyckelpersoner anställda med lång erfarenhet av val vilket innebär en sårbarhet. Att bibehålla och attrahera nya personer behöver alltid finnas med i nämndens planering.

Remissfråga 3a - Bedömer nämnden att förslaget till investeringsbudget 2025 och plan 2026–2028 innebär några väsentliga verksamhetskonsekvenser?

Nämnden bedömer att investeringsbudgeten är tillräcklig.

Remissfråga 3b - Bedömer nämnden att det kommer att ske väsentliga förändringar verksamhetsmässigt som påverkar det föreslagna 10 åriga investeringsunderlaget?

Nämnden bedömer att det inte kommer ske väsentliga förändringar som påverkar det 10 åriga investeringsunderlaget.

Remissfråga 4 - Vill nämnden göra ett uttag ur fiktivt eget kapital?

Valnämnden omfattas inte av detta.

Remissfråga 5 - Bedömer nämnden att ett eller flera av fastställda program bör revideras, utökas eller avgränsas?

Valnämnden berörs inte direkt av programmen och avstår därmed att yttra sig över samtliga program.

Remissfråga 6 - Bedömer nämnden att det finns behov av revidering av nämndens taxor eller avgifter för verksamhetsåret 2024?

Nej, valnämnden tillämpar inte taxor eller avgifter.

Stadsledningskontorets förslag version 1 till

Planeringsdirektiv, budget och investeringar 2025

Ekonomiska ramar för budget 2025 och plan 2026–2028

Grunduppdrag, driftsbudget till nämnder

Inriktningsmål och program

Tilläggsuppdrag till nämnder och bolag

Innehåll

Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv	4
Förutsättningar för planperioden 2025–2028.....	5
Ekonomiska förutsättningar	5
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnning.....	6
Demografisk utveckling	7
Näringslivskonjunktur	8
Bostadsmarknad och bostadsförsörjning	8
Arbetsmarknadskonjunktur, kompetensförsörjning och löneutveckling	10
Sammanfattning	11
Grunduppdrag och resurstilldelning till kommunens nämnder	12
Kommunstyrelsen	14
Tekniska nämnden	16
Byggnadsnämnden	19
Miljö- och hälsoskydds nämnden.....	21
För- och grundskolenämnden	23
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.....	25
Individ- och familjenämnden	27
Äldrenämnden.....	29
Kulturnämnden	31
Fritidsnämnden	33
Personalnämnden	35
Valnämnden	36
Gemensamma nämnder.....	37
Inriktningsmål och program.....	38
Kommunfullmäktige styr med inriktningsmål och program.....	38
Inriktningsmål.....	39
Program för tillväxt	40
Program för social hållbarhet.....	42
Program för Klimatneutrala Umeå 2040.....	47
Personalpolitiska mål och uppdrag.....	51
God ekonomisk hushållning - Ekonomiska riktlinjer, tilläggsuppdrag och finansiella mål ..	52
Uppföljning, analys och utvärdering	53
Lagstadgade planer	54
Förslag budget 2025 och plan 2026–2028 för nämnder och styrelse.....	55

Tabell 1. Totalramsberäkning.....	56
Tabell 2. Förslag till budgetramar nämnder och styrelse 2025	58
Tabell 3. Specifikation av förslag kommunstyrelsens budgetram	59
Tabell 4. Resultaträkning 2024–2028.....	60
Tabell 5. Finansieringsbudget 2024–2028	60
Tabell 6. Nyckeltal	61
Förslag till investeringsramar 2025–2028.....	62
Tabell 7. Förslag till investeringsramar per nämnd.....	62
Tabell 8. Nya investeringsprojekt, över 50 mnkr	63
Bilagor till planeringsdirektiv 2025, version 1.....	64

Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv

Du läser nu stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv version 1 för 2025–2028. Version 1 innehåller förslag till totalram och nämndramar för kommande planeringsperiod. Förslaget baseras på kommunfullmäktiges senaste beslut om planeringsdirektiv för 2024 (d.v.s. på senaste tillgängliga beslut om skattesats, mål, budgetramar med mera) samt andra kommunfullmäktigebeslut som är viktiga för planering. Detta innebär att de mål och program som ingår i förslaget är desamma som kommunfullmäktige fastställt för 2024 (beslut juni 2023)

Detta innebär att förslaget baseras på:

- Av kommunfullmäktige fastställd skattesats för 2024 (22,80)
- Av kommunfullmäktige fastställd utdelning från Umeå Kommun Företag AB, (0 kr)

Dessa grundförutsättningar ingår även i den modell för totalramberäkning kommunstyrelsen fastställt. Totalramsberäkningen utgår från den av kommunfullmäktige senast beslutade budgeten och flerårsplanen. Den revideras med skatteintäkter och generella statsbidrag enligt regeringens bedömning över skatteunderlagets utveckling i höstpropositionen i kombination med Umeå kommuns egen befolkningsprognos. Vidare justeras kostnader för pensioner enligt senaste beräkning från avtalad pensionsförvaltare. Den fördelningsbara ramen är det som kvarstår efter att prognosticerade intäkter från skatter och bidrag, kraftverksamhet samt eventuell utdelning reducerats för särskilda åtaganden som kommunfullmäktige beslutat om samt en fördelningsreserv för politiska prioriteringar.

Stadsledningskontorets förslag innehåller inte någon omprioritering eller omfördelning mellan kommunens nämnder, bortsett från eventuella beslutade tekniska ramjusteringar. Enligt fastställd modell föreslås styrelse och nämnder erhålla samma procentuella andel av den fördelningsbara ramen som i kommunfullmäktiges senaste beslut.

Föreslagen budgetram för nämnd innefattar kostnader för nämndens verksamhet i 2025 års prisnivå. Budgetramarna är nettokostnadsramar för styrelse och nämnder. Ramarna har beräknats med utgångspunkt från nuvarande organisation. Eventuella organisationsöversyner och/eller överföring av verksamheter till nytt ansvar regleras genom beslut om tekniska förändringar av budgetramarna.

Planeringsdirektiv version 1, med bilagor skickas till nämnder och bolag för yttrande. Fram till den 22 mars kan de lämna sina yttranden. Efter att yttranden från nämnder och bolag sammanställts, skickas planeringsdirektiv version 2 med bilagor ut för partipolitisk beredning. De olika partierna tar sedan fram sina förslag till planeringsdirektiv. Kommunfullmäktige beslutar i juni 2024 om den slutgiltiga budgeten för 2025.

Förutsättningar för planperioden 2025–2028

Ekonomiska förutsättningar

Den globala ekonomin påverkas av två stora störningar, den tidigare covid-19-pandemin och pågående krig i Ukraina. Effekterna av dessa har lett till stor påverkan på arbetsmarknaden och hög inflation i många länder. För att motverka den höga inflationen har världens centralbanker höjt styrräntorna kraftigt under 2022 och 2023.

Lågkonjunktur och urholkad köpkraft

Inflationen bedöms vika ned 2024, men även om inflationen sjunker kommer den högre prisnivån och räntenivåerna att bestå. Det medför en ihållande urholkning av köpkraften för alla sektorer av ekonomin. Den höga inflationen ger kraftigt ökade pensionskostnader och höga prisökningar i de kommunala verksamheterna 2024. Riksbankens inflationsmål på 2 procent väntas nås 2025, men anpassningen till varaktigt högre prisnivå och räntor kommer sannolikt att pågå flera år efter att inflationen normaliserats.

Fallande inflation blir avgörande för vändning 2025

Kommunernas samlade resultat bedöms bli negativt 2024 för att sedan förbättras till att motsvara 2 procent av skatter och bidrag 2025, under förutsättning av att inflationen faller. 2026 förbättras resultatet ytterligare då pensionskostnaderna fortsätter minska och 2027 är prognosen tillbaka till vad som skulle kunna betraktas som normal utveckling.

Långsiktighet och omställning

Utöver de ekonomiska förutsättningarna är kompetensförsörjning en av de största utmaningarna för kommunerna. Samtidigt som kommunerna måste spara behöver de rekrytera och behålla kompetent arbetskraft samt ställa om verksamheten utifrån brist på tillgänglig arbetskraft. Dessutom förväntas kommunerna göra insatser för klimatförändringar, grön omställning och för att motverka kriminalitet. De utmaningar som kommunerna står inför kräver långsiktiga analyser för att kunna vidta strukturella åtgärder i omställningsarbetet.

Förutsättningar för Umeå kommun

Skatteintäkterna utvecklas enligt prognos relativt väl i nominella tal under planeringsperioden. Efter en inbromsning 2024 ökar skatteunderlaget snabbare under åren 2025 till 2027, ungefär i linje med historiska genomsnitt. Realt sett är dock utvecklingen svagare än den historiska trenden.

Pensionskostnaderna, som ökat kraftigt de senaste åren, väntas sjunka väsentligt 2025 till följd av antagandet om sänkt inflation.

Investeringstakten de kommande åren ligger betydligt över historiska nivåer, bland annat som en följd av uppskjutna investeringar under pandemin. Den höga investeringsnivån förväntas bestå även efter planeringsperioden och för perioden 2023–2033 väntas investeringarna mer än fördubblas i förhållande till de senaste 10 åren. En långsiktig finansiell analys (se bilaga 7) har genomförts som bland annat visar på den påverkan en hög investeringsnivå får på kommunens ekonomi. Med ett oförändrat resultatkrav på 1% leder det till att självfinansieringsgraden sjunker, låneskulden ökar kraftigt och soliditeten försämras. Av analysen framgår även att Umeås soliditet är relativt låg (2022) och låneskulden per innevånare relativt hög (2021) i förhållande till jämförbara kommuner.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Umeå kommun baserar sin prognos över skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning på regeringens prognos över skatteunderlagets utveckling och förändringar av statsbidrag och regleringar i budgetproposition för 2024 samt på Umeå kommuns egen befolkningsprognos.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Umeå kommun (mnkr)	Budget 2024*	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning i budget 2024 och prognos 2025-2028	9 346	9 681	10 152	10 550	10 925
<u>Specifikation prognos:</u>					
Skatteintäkter	7 894	8 239	8 682	9 074	9 434
Inkomstutjämning	1 399	1 485	1 574	1 648	1 718
Kostnadsutjämning	-859	-874	-889	-913	-926
Regleringsbidrag	408	329	280	234	191
LSS-utjämning	227	230	232	234	236
Strukturbidrag	0	0	0	0	0
Införandebidrag	0	0	0	0	0
Slutavräkning	4	0	0	0	0
Fastighetsavgift	273	273	273	273	273
Summa	9 346	9 681	10 152	10 550	10 925

* Enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

Kommunfullmäktige fastställde i juni 2023 skattesatsen för år 2024 till 22,80 kr. En förändring av skattesatsen med en skattekrona motsvarar 361 miljoner kronor i skatter och

bidrag år 2025. Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning beräknas öka med 335 miljoner kronor mellan budget 2024 och budget 2025.

Demografisk utveckling

Oroligheterna i omvärlden avlöser varandra och bidrar till att skapa osäkra förutsättningar kring prognoser om befolkningens utveckling. Hittills under 2023 är antalet födda rekordlåg. Trenden från fjolåret håller alltså i sig. Den stigande inflationen har sedan slutet av 2022 vänt och påbörjat sin nedgång mot Riksbankens målsättning om 2 procent vilket påverkar framtidsutsikterna för många hushåll. Förbättrade ekonomiska förutsättningar bedöms få en positiv inverkan på antalet födda.

De senaste tio åren har Sveriges befolkning ökat med drygt 965 000 personer. Det motsvarar en ökning på 10,1 procent eller en årlig tillväxttakt på 0,97 procent. De kommande tio åren beräknas befolkningen öka men i en lägre takt. År 2032 beräknas Sveriges folkmängd ha ökat med drygt 500 000. Det motsvarar en ökning med 4,8 procent eller 0,47 procent per år. Antalet födda ökade tillfälligt under pandemin men efter släppta restriktioner återgick antalet till den långsiktigt nedgående trend som har setts de senaste tio åren. Under det första halvåret 2023 minskade antalet födda i Sverige med 5,5 procent jämfört med 2022 års utfall.

Skatteverket har i uppdrag att upprätthålla korrekta register inom folkbokföringen. Under året har extra medel för kontroller tillförts för att kontrollera och rätta avvikelser i befolkningsregister. Prognoser visar på drygt 34 000 felaktigt registrerade invånare i Sverige. För Umeå är prognosen 520 individer. Fram till och med första november i år har 153 invånare i Umeå avskrivits och därmed tagits bort som invånare i Umeå kommun. Dessa individer försvinner ur våra register som utvandrade från landet.

Umeås befolkningstillväxt under 2023 ligger på samma nivå som utvecklingen i våra jämförelsekommuner. Befolkningsutvecklingen i Umeå kommun under 2023 är lägre än under 2022 och på en lägre nivå än tidigare år. Utfallet ligger marginellt lägre än tidigare prognosticerat. Enligt aktuell prognos ökar Umeå sin befolkning mellan 800 och 1 000 invånare. Sammantaget ger detta en förväntad tillväxt på helåret 2023 som ligger lägre än de senaste åren. Den lägre tillväxten förklaras i likhet med riket av ett minskat antal födda samt högre utvandring i form av Skatteverkets avregistreringar av ej avregistrerade men utflyttade studenter.

Den aktuella befolkningsprognosen 2023–2034 utgår från den faktiska befolkningen i Umeå år 2022 och sträcker sig fram till och med prognosens slutår 2034. Befolkningsutvecklingen i årets prognos hamnar marginellt lägre än i fjolårets prognos. Totalt sett prognostiseras

befolkningen i Umeå kommun att växa med nära 15 600 personer, från 132 235 invånare år 2022 till nära 148 000 invånare 2034. Den genomsnittliga befolkningsökningen är drygt 1 300 personer årligen. Ökningstakten är jämn men något lägre i början än i slutet av prognosperioden. Enligt prognosen kommer Umeå kommun att passera 140 000 invånare under år 2028.

Näringslivskonjunktur

I grunden är bedömningen av perioden negativ med fortsatt utmanande konjunkturläge efter pandemi och konflikter. Nuvarande bedömning är att konjunkturen vänder uppåt igen 2026. Främst ränteläget innebär att hushållens köpkraft fortsätter att urholkas samtidigt som den viktiga byggsektorn för bostäder bromsat in. Umeå och Norra Sverige fortsätter dock att dra nytta av de stora industri och infrastruktursatsningarna som till viss del väger upp, samtidigt som resursbrist förekommer i vissa sektorer. Norra Sveriges konjunktur bedöms starkare än övriga Sverige och Umeås starka branschbredd och stora offentliga sektor skapar i vanlig ordning motståndskraft mot starka svängningar.

Norrlandsfondens konjunkturbarometer för Västerbotten

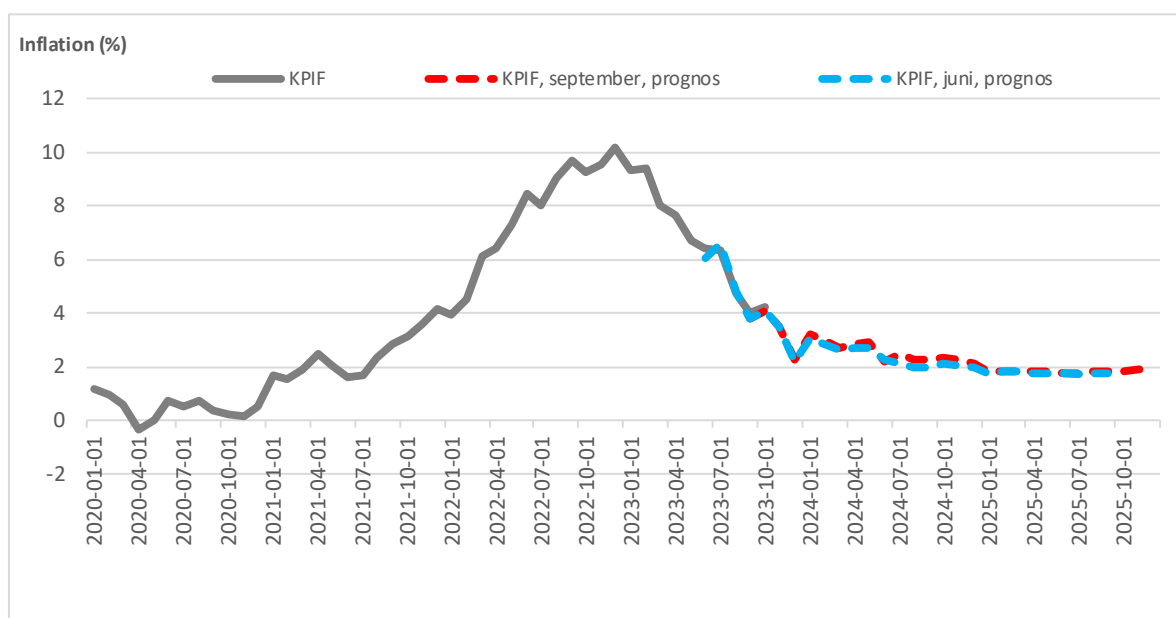
Figur 1. Konfidensindikatorn tas fram genom en företagsenkät och mäter nuläget i näringslivet samt hur företagen ser på den närmaste framtiden (källa [Norrlandsfondens konjunkturbarometer 2023](#))

Bostadsmarknad och bostadsförsörjning

Förutsättningarna på bostadsmarknaden är ogynnsamma men det går åt rätt håll. Efterfrågan på bostäder påverkas i huvudsak av tre underliggande faktorer: gynnsamma räntenivåer, god inkomstutveckling och en växande befolkning. Dessa faktorer påverkar därmed förutsättningarna för bostadsbyggande på alla kommuners bostadsmarknader. I

avsnittet om demografi konstateras att prognosen över befolkningsutvecklingen är marginellt lägre än föregående år.

Räntenivåer och inkomstutveckling påverkas båda av inflationstakten. Riksbankens prognoser över inflationstakten har förändrats avsevärt sedan kriget i Ukraina inleddes i början av 2022. Räntekurvor har som följd justerats upp och flertalet höjningar av styrräntan har genomförts under 2022 och 2023. Sedan sista november 2022 har styrräntan ökat från 2,5 till 4,0 procent. Detta medför att såväl bolåneräntor som andra räntor stigit snabbt. Inkomstutvecklingen har under det senaste året inte legat i paritet med den stigande inflationen samtidigt som den förväntade löneutvecklingen ligger lägre än prognostiserad inflation, vilket medför sjunkande reallöner. Riksbankens prognos redovisar negativ reallöneutveckling under 2022 och 2023.

Figur 2. Utveckling och prognoser av inflationstakten i Sverige, 2020-01-01 - 2025-12-01, Riksbanken

Förutsättningarna för bostadsmarknaden förändrades därmed mycket under 2022 med hög inflation, negativ reallöneutveckling och därtill stigande energipriser där endast energipriserna lättats under 2023. I slutet av 2023 (till och med oktober månad) hade villapriserna i Umeå minskat med 1,8 procent medan bostadsrättspriserna minskat med 1,9 procent under de senaste tolv månaderna. Sjunkande priser bidrar negativt till investeringsviljan på bostadsmarknaden. När priset på bostäder sjunker minskar också produktionen.

Bostadsbyggandet i Umeå kommun för 2024 förväntas ligga på samma nivåer som 2023 års bostadsbyggande. Det är framför allt bostadsbyggandet för 2025 och eventuellt 2026 som påverkas av ökad osäkerhet på bostadsmarknaden. Bostadsproduktion är en lång process och ett stopp i uppstart av projekt idag; ger effekt på färdigställandet av bostäder under

främst 2025 men även 2026. Antalet påbörjade bostäder minskade under 2022 och har fortsatt att minska under 2023. Även om planberedskapen stärkts under de senaste åren och Umeå kommuns förutsättningar för ökat bostadsbyggande är bättre än för några år sedan så kommer bostadsbyggandet 2025 att vara lägre, oavsett ekonomiska förutsättningar för branschen. Detta medför att kommunens bostadsbrist bedöms öka under åren 2024–2026 för att sedan återigen minska från och med 2027.

Arbetsmarknadskonjunktur, kompetensförsörjning och löneutveckling

Arbetsförmedlingen gör två gånger per år en arbetsmarknadsprognos för arbetsmarknaden som helhet samt en regional prognos. De anger att arbetsmarknadens omfattande brist på arbetskraft med rätt kompetens har dämpats något under 2023, men bristtalen på riksnivå är i vårens undersökning fortsatt över det historiska genomsnittet både bland offentliga och privata arbetsgivare. Allra mest omfattande är bristsituationen i norra Sverige. Då situationen på arbetsmarknaden i norr är ett resultat av tillväxt och snabbt demografisk omställning, förväntas ingen snabb omsvängning. I Norr- och Västerbotten har arbetslösheten fortsatt minska under året och Arbetsförmedlingen bedömer att den inte kommer öka nämnvärt under prognosperioden trots det försämrade ekonomiska läget i riket.

Med en förväntad låg ökning av arbetskraftstillgången behöver Umeå kommun som arbetsgivare jobba än mer med att behålla medarbetare och använda den tillgängliga kompetensen på rätt sätt. Sjuktalet i kommunen har minskat under 2023 och förväntas minska något ytterligare under slutet av året. Arbetet med systematiska arbetsmiljöarbetet, Friskfaktorer och övriga insatser inom ramen för nämndernas kompetensförsörjningsplaner för att fortsatt vara en attraktiv arbetsgivare, är några exempel på viktiga insatser för att fortsätta den trenden. Att fortsatt behålla, utveckla och ge förutsättningar för omställning av kompetens hos redan anställda måste vara i fokus hos verksamheterna. Att vara en lärande organisation som involverar de anställda i förändringsresan är av största vikt.

Ytterligare insatser kommer även krävas för att säkerställa nyttjande av ännu ej fullt nyttjade resurser på arbetsmarknaden såsom studenter, pensionärer men även de personer som idag finns inskrivna som arbets sökande på Arbetsförmedlingen.

En viktig förutsättning för attraktivitet och kompetensförsörjning är den långsiktiga lönepolitiken. Parterna inom industrin tecknade ett nytt löneavtal som innebär att värdet på löneökningarna är 4,1 procent 2023 och 3,3 procent 2024. Flera andra sektorer har följt efter och tecknat avtal som följer industriavtalet och SKR har reviderat det sista avtalsåret med Kommunal som innebär att även deras löneökningstrymme skulle motsvara 4,1 procent 2023. Här ska ju påpekas att avtalen mellan SKR och samtliga de fackliga organisationerna

inom kommuner och regioner går ut våren 2024. Detta gör att bedömning av lönekostnadsförändring för 2024 och framåt är mycket osäker. SKR:s prognos för 2025 är en löneökning på 3,4 procent.

Sammanfattning

Sveriges befolkningstillväxt förväntas halveras under de kommande 10 åren. Även Umeås befolkningstillväxt hämmas av lågt antal födda och högre utvandring. Umeå väntas växa långsammare på sikt.

De ekonomiska förutsättningarna är fortsatt osäkra, framför allt kopplat till bedömd inflationsutveckling. Under förutsättning av att inflationen faller bedöms ekonomin förbättras 2025 och 2026 då pensionskostnaderna minskar och 2027 är prognosen tillbaka till vad som skulle kunna betraktas som normal utveckling. Den urholkade köpkraften kräver dock kostnadsanpassning de kommande åren.

Konjunkturen påverkar näringslivsutvecklingen negativt men Umeå ligger bättre till än övriga Sverige då Norrland har en starkare konjunkturutveckling. Umeås branschbredd och stabil offentlig sektor skapar också motståndskraft mot kraftiga svängningar.

Det råder fortsatt stora osäkerheter i bostadsbyggandet. Det påverkas negativt av det höga ränteläget och reallönesänkningar. Eftersom bostadsbyggandet är en lång process påverkas tillgången till bostäder på sikt. Bostadsbristen förväntas öka under 2025-2026 för att sedan sjunka 2027. Bostadsbristen påverkar möjligheterna till inflyttning negativt.

En låg arbetslöshet i riket och särskilt i norr, tillsammans med en långsammare befolkningstillväxt leder till brist på arbetskraft i kommunen. Det ställer krav på omställning och förändrade arbetssätt för att kunna fortsätta leverera samhällsservice.

Grunduppdrag och resurstilldelning till kommunens nämnder

I mars 2021 fastställde kommunfullmäktige att alla nämnder och helägda bolag ska ha ett skriftligt grunduppdrag som förtydligar det kommunala ändamålet med nämnden/bolaget. Kommunfullmäktige ansvarar för att fastställa grunduppdrag till nämnd och bolag. Grunduppdraget förtydligar det kommunala ändamålet med nämnden/bolaget samt förtydligar nämndens/bolagets roll och ansvar. Grunduppdraget är specifikt för en nämnd eller ett bolag. Grunduppdragen ska vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod. Kommunfullmäktige följer årligen upp hur nämnd/bolag hanterat sitt grunduppdrag. Grunduppdraget revideras vid behov.

För bolag framgår grunduppdraget i bolagsordning och konkretiseras genom bolagets ägardirektiv. För nämnd framgår grunduppdraget i nämndens reglemente samt i kommunfullmäktiges beslut om planeringsdirektiv och budget. Observera att grunduppdrag för styrelse och nämnder fastställts i kommunens *Reglemente för kommunens nämnder och styrelse* och därefter infogats i planeringsdirektivet.

Grunduppdraget är utgångspunkt för verksamhets- och bolagsstyrning

Inom ramen för tilldelat grunduppdrag har nämnder/bolag möjlighet att utifrån sina specifika förutsättningar och behov fastställa hur verksamhetsstyrning och uppföljning ska utformas. Detta innebär att varje nämnd och bolagsstyrelse inom grunduppdragets ramar, lagstiftning, övriga direktiv och riktlinjer från kommunfullmäktige har mandat att besluta om mål, uppdrag och aktiviteter för sina egna verksamheter samt besluta om vilka av nämndens respektive bolagets mål och uppdrag som ska vara tillämpliga för de externa utförare nämnden respektive bolaget tecknat avtal med. Vid utformning av nämnds- eller bolagsspecifik verksamhetsstyrning och uppföljning har dock nämnd och bolag att följa eventuella krav från lagstiftning och författning samt beslut och direktiv från kommunfullmäktige samt anvisning från kommunstyrelsen om hur styrning och uppföljning ska utformas.

Uppföljning av grunduppdraget

Uppföljning av grunduppdraget sker årligen genom att nämnd och bolag bedömer i vilken omfattning nämnden eller bolaget verkställt grunduppdraget och rapporterar sagda bedömning till kommunstyrelsen som sammanställer inför hantering i kommunfullmäktige. Respektive nämnd lämnar rapport med bedömning av hur väl man lyckats med sitt grunduppdrag inom ramen för ordinarie verksamhetsuppföljning. Nämndens bedömning ska styrkas med sammanställning av relevanta underlag av kvantitativ och kvalitativ karaktär (statistik, mätningar, medborgar- /brukarundersökningar, medborgardialoger med mera).

Respektive bolag rapporterar i anslutning till delårsrapport, årsredovisning och bolagsstyrningsrapport. Kommunstyrelsen har ansvar och mandat att utforma anvisning för när och hur rapportering från nämnder och bolag ska ske.

Grunduppdrag och resurstilldelning (budget)

För att möjliggöra att nämnd/bolag har förutsättningar att fullgöra sitt grunduppdrag kan nämnd/bolag tilldelas resurser från kommunfullmäktige. Utöver medel som tilldelas från kommunfullmäktige kan nämnd och bolag ha andra intäkter som nyttjas för att finansiera nämndens eller bolagets grunduppdrag. Om kommunfullmäktige inte har fastställt annat gäller prioriteringsordningen:

- Medel före grunduppdrag: Tillgängliga medel styr grunduppdragets omfattning (bredd/djup)
- Grunduppdrag före inriktningsmål: Om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före inriktningsmål fastställda av kommunfullmäktige.
- Grunduppdrag och inriktningsmål före tilläggsuppdrag: Om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag och inriktningsmål fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före eventuella tilläggsuppdrag fastställda av kommunfullmäktige.

Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder

I förslag till ekonomisk ram ingår att PO-pålägget minskar från 44,05% 2024 till 40,84% för 2025. Det är den del av PO-pålägget som avser kollektivavtalad pension som minskar efter anpassning till kostnader för Umeå kommun enligt pensionskultsberäkning från KPA.

Kommunstyrelsen

Grunduppdrag

Kommunstyrelsen styr, leder och samordnar kommunens verksamheter och ekonomi samt följer upp och rapporterar utvecklingen i kommunens verksamheter till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ska samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över kommunens nämnder, bolag och av kommunen förvaltade stiftelser.

Kommunstyrelsen ska utöva en samordnad styrning, bereda ärenden inför kommunfullmäktige och ansvara för uppföljning av att fullmäktiges beslut genomförs.

Kommunstyrelsen har ansvar att leda och samordna utveckling av för kommunen strategiskt viktiga områden som ej fördelats till annan nämnd, exempelvis kommunövergripande arbete med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, näringslivs- och tillväxtpolitiskt arbete samt bostads- respektive markförsörjning. Dessutom har kommunstyrelsen ett särskilt ansvar för

- kommunkansli, arkiv och juridik
- arbetsgivarfrågor och lönehantering
- ekonomi, styrning och upphandling
- kommunikation
- markförsörjning och exploatering
- näringslivsutveckling
- säkerhet och trygghet
- strategisk utveckling och innovation
- översiktsplanering

Kommunstyrelsen är även anställningsmyndighet för kommunens samlade förvaltningsorganisation och ansvarar för arbetsgivarpolitiken.

Uppföljning av grunduppdrag

Kommunstyrelsens grunduppdrag följs upp genom att kommunstyrelsen översiktligt redovisar de mått och steg som styrelsen vidtagit för att verkställa sitt uppdrag när det gäller

- styrning, ledning och samordning
- uppföljning och uppsikt över nämnder, bolag och andra väsentliga aktörer
- beredning och verkställande av ärenden av väsentlig karaktär som hanterats i kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen ska även följa och åiterrapportera ställning och utveckling inom strategiskt viktiga områden för kommunen, exempelvis kommunövergripande arbete med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, näringslivs- och tillväxtpolitiskt arbete samt bostads- respektive markförsörjning. Uppföljning av grunduppdraget ska åiterrapporteras skriftligt,

relevanta nyckeltal, indikatorer och statistik kan användas för att beskriva och analysera utfall, trender och tendenser.

Ekonomisk ram för kommunstyrelsen 2025 (mkr)

Kommunstyrelsens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-1 222,08
Teknisk ramjustering 2024 KSnau 2023-11-07	5,57
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-82,00
Kommunstyrelsens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-1 302,78
Justering av PO-pålägg	4,55
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-xx,xx
Yy	-yy,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-1 298,24
Minskad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	0,28

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag kommunstyrelsen
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Tekniska nämnden

Grunduppdrag

Tekniska nämnden ansvarar för kommunens anläggningar; fastigheter, gator, vägar, parker och allmänna platser. Tekniska nämnden ansvarar även för kommunens interna servicefunktioner samt färdtjänst. Nämndens uppdrag är att:

- planera, bygga, förvalta och utveckla kommunens infrastruktur och offentliga utomhusmiljöer, fastigheter och IT-system
- svara för den kommunala väghållningen och förvalta offentliga platser
- försörja Umeå kommuns verksamheter med lokaler och boende för sociala behov
- svara för samordning och utveckling av kommunens IT och telefonisystem
- tillhandahålla färdtjänst
- tillhandahålla intern service inom måltider, lokalvård och vissa vaktmästartjänster
- fullgöra kommunens uppgifter avseende trafikfrågor

Nämndens ansvarsområde omfattar alla verksamheter inom teknik- och fastighetsförvaltningen vilka är Gator och parker, Fastighet, IT, Måltidsservice samt Städ- och verksamhetsservice.

Uppföljning av grunduppdrag

Tekniska nämndens grunduppdrag följs upp kontinuerligt och återspeglaras skriftligt till kommunfullmäktige vid delårs- och årsbokslut. Nämnden kommer fastställa och använda relevanta nyckeltal, indikatorer och statistik för att översiktligt beskriva och analysera utfall, trender och tendenser avseende grunduppdraget. Detta innebär att nämnden i löptext kortfattat beskriver om nämnden anser att grunduppdraget uppnåtts och att nämnden styrker sin bedömning med följande resultatmätt:

Resultatmätt/indikator	
Resultatmätt/diagram andelen röda fastigheter och anläggningar ska minska	"röda anläggningar" beskriver andelen anläggningar och fastigheter med stort underhållsbehov. Förvaltningen arbetar strategiskt och metodiskt utifrån tilldelad ram för att långsiktigt stärka långtidsplanerat underhåll samt anläggningarnas skick och på så vis på sikt minska andelen röda fastigheter och anläggningar.

Resultatmått/diagram andelen döda och allvarligt skadade i trafiken ska minska	Resultatmåttet indikerar resultat av nämndens strategiska arbete för att skapa en trygg och säker gatumiljö
Resultatmått/diagram för standarden på kommunens gator och GC-vägar	Tekniska nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att föreslå och definiera lämpligt nyckeltal
Resultatmått/diagram som på ett tydligt sätt följer Tekniska nämndens roll i digitaliseringsarbetet.	Tekniska nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att föreslå och definiera lämpligt nyckeltal
Resultatmått/diagram över Andel egenägda fastigheter.	Tekniska nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att föreslå och definiera lämpligt nyckeltal

Ekonomisk ram för tekniska nämnden 2025 (mnkr)

Tekniska nämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-1 463,00
Teknisk ramjustering 2024 KS nau 2023-10-10	-0,06
Tekniska ramjustering 2024 KS nau 2023-11-07	-5,57
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-14,0
Tekniska nämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-1 556,99
Justering av PO-pålägg	12,48
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-1 544,51
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-61,89

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag tekniska nämnden

Tilläggsuppdrag: 2025:

Tilläggsuppdrag: 2025:

Byggnadsnämnden

Grunduppdrag

I byggnadsnämndens uppdrag ingår att verkställa kommunens fysiska planering i form av nya detaljplaner, områdesbestämmelser samt stadsdels- och kvartersöversyner. Nämnden ansvarar även för lovprövning, tillsyn och prövning av strandskyddsdispens. Nämnden tar beslut om bidrag för bostadsanpassningar. Inom nämndens område finns mätning- och kartverksamhet, förvaltning av kommunens landskaps- och fastighetsinformation samt förädling av geografiska data. Nämnden ansvarar för den kommunala lantmäterimyndigheten samt för namnsättning av stadsdelar, gator med mera. Inom sina områden arbetar byggnadsnämnden för en hållbar utveckling i Umeå.

Uppföljning av grunduppdrag

Byggnadsnämndens uppföljning av grunduppdraget sker utifrån följande perspektiv: personal, ekonomi, kund och verksamhet. Inom respektive perspektiv finns kommungemensamma eller nämndspecifika nyckeltal angivna. Samtliga nyckeltal är viktiga för uppföljningen av nämndens grunduppdrag. De nyckeltal som är särskilt viktiga eller nyckeltal inom områden där nämnden önskar en förflyttning åsätts ett målvärde eller målintervall som följs upp av nämnden per månad, tertial eller år.

Ekonomisk ram för byggnadsnämnden 2025 (mnkr)

Byggnadsnämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-57,77
Byggnadsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-60,67
Justering av PO-pålägg	1,98
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-58,69
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-0,92

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag byggnadsnämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Grunduppdrag

I miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag ingår att möjliggöra god hälsa och en hållbar utveckling i Umeå. Nämnden ansvarar för prövning och tillsyn beträffande miljö- och hälsoskyddsområdet, livsmedelssäkerhet samt serveringstillstånd. Nämnden bidrar med underlag för en god samhälls-planering och utveckling genom miljöövervakning, energieffektivisering och klimatpåverkan, naturvård samt kompetensstöd i miljöfrågor vid översiktsplanering och detaljplanering. Nämnden ansvarar också för den lagstadgade budget- och skuldrådgivningen samt för att tillvarata konsumenternas intressen inom konsumentpolitikens område. I tillägg till det ska kommunens förvaltare fullgöra uppgifter enligt föräldrabalken. Nämnden ansvarar även för att avgöra i vilken omfattning tillsynsansvar enligt miljöbalken ska övertas från länsstyrelsen.

Uppföljning av grunduppdrag

Nämndens uppföljning av grunduppdraget sker utifrån följande perspektiv: personal, ekonomi, kund och verksamhet. Inom respektive perspektiv finns kommungemensamma eller nämndspecifika nyckeltal angivna. Samtliga nyckeltal är viktiga för uppföljningen av nämndens grunduppdrag. De nyckeltal som är särskilt viktiga eller nyckeltal inom områden där nämnden önskar en förflyttning åsätts ett målvärde eller målintervall som följs upp av nämnden per månad, tertial eller år.

Ekonomisk ram för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2025 (mnr)

Miljö- och hälsoskyddsnämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-20,64
Miljö- och hälsoskyddsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-21,68
Justering av PO-pålägg	0,96
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y.yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-20,72
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-0,07

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- XXX
- XXX

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag miljö- och hälsoskyddsnämnden

Tilläggsuppdrag: 2025:

Tilläggsuppdrag: 2025:

För- och grundskolenämnden

Grunduppdrag

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla barn folkbokförda i kommunen har tillgång till förskola och pedagogisk omsorg samt skolgång i kommunens egna eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunal förskola inklusive förskolor på minoritetsspråk, pedagogisk omsorg i form av dagbarnvårdare och nattisverksamhet, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem.

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och till fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor. Vidare har nämnden ansvar för skolpliktsbevakning och samverkan med fristående verksamheter i egenskap av hemkommun, samt att bevilja tillstånd och genomföra tillsyn av fristående förskoleverksamheter eller pedagogisk omsorg.

Nämnden ska säkerställa att den kommunala utbildningen utgår från grundläggande demokratiska värderingar och alla barn och elevers lika värde.

Uppföljning av grunduppdrag

Nämnden följer upp sitt grunduppdrag via tertialrapporter, styrkort och intern kontroll. Baserat på underliggande rapportering gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och åiterrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram för- och grundskolenämnden 2025 (mnkr)

För- och grundskolenämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-2 306,20
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-3,00
För- och grundskolenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-2 425,02
Justering av PO-pålägg	47,50
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-2 377,52
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-68,32

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- XXX
- XXX

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag för- och grundskolenämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Grunduppdrag

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla ungdomar och unga vuxna boende i kommunen har tillgång till skola i kommunens egna verksamheter eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunens gymnasieskolor, anpassad gymnasieskola, Elitidrottsgymnasium (NIU- och RIG) och Riksgymnasium för rörelsehindrade (RH-gymnasium).

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor, samt svara för insyn och samråd gällande fristående gymnasieskolor. Nämnden ska säkerställa att nämndens verksamheter ger eleverna en grund för fortsatta studier och/eller yrkesverksamhet, samt ett aktivt deltagande i samhället i övrigt. Nämnden ansvarar övergripande för ledning, samordning och utveckling av skolväsendet.

Vidare har nämnden ett samlat ansvar för det kommunala aktivitetsansvaret och kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, gymnasienivå och som anpassad utbildning samt svenska för invandrare (sfi). Nämnden svarar vidare för arbetsmarknad och integration, genom att tillhandahålla sysselsättningsbefrämjande åtgärder samt mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning.

Uppföljning av grunduppdrag

Nämnden följer upp sitt grunduppdrag via tertiärrapporter, styrkort och intern kontroll. Baserat på underliggande rapportering gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återskärter bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2025 (mnkr)

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-619,24
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-1,00
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens tilldelning enligt planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-651,35
Justering av PO-pålägg	13,95
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y.yy

Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-637,40
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-17,16

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- XXX
- XXX

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Individ- och familjenämnden

Grunduppdrag

Individ- och familjenämndens grunduppdrag är att tillgodose behov av stöd och omsorg inom socialtjänstens lagstadgade ansvarsområde för att stärka och trygga den enskilde att leva ett självständigt liv. Socialtjänsten arbetar förebyggande för att främja jämlika levnadsvillkor.

Grunduppdraget omfattar att:

- ge stöd, omsorg och skydd till barn, unga och vuxna
- ge stöd och service till barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning
- ge stöd till självförsörjning och tillgodose behov av försörjningsstöd
- tillgodose behov av råd, stöd samt handläggning av familjerättsliga frågor
- tillhandahålla familjerådgivning
- erbjuda hälso- och sjukvård till personer i bostad med särskild service och under vistelsetid på daglig verksamhet
- erbjuda hälso- och sjukvård till personer i ordinärt boende (hemsjukvård under 65 år).

Uppföljning av nämndens grunduppdrag

Enligt ledningssystem för kvalitet (SOSFS 2011:9) ska verksamheterna planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten. Med hjälp av processer, rutiner samt ett systematiskt förbättringsarbete ska verksamheten uppnå god kvalitet. För huvudprocessen *Tillgodose behov av stöd och omsorg* är nämndens målsättning *Att stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv* utgångspunkten i nämndens uppföljningsstruktur. Uppföljningsstrukturen utgår ifrån ett systematiskt kvalitetsarbete i nämndens delprocesser och ger förutsättningar att följa och synliggöra nämndens verksamhet. Eftersom delprocesserna och grunduppdraget är tätt sammankopplat bidrar strukturen till att möjliggöra uppföljning av nämndens grunduppdrag. Genom att övergripande sammanfatta arbetet i delprocesserna kan nämnden bedöma i vilken utsträckning nämnden har verkställt sitt grunduppdrag.

Ekonomisk ram för individ- och familjenämnden 2025 (mnr)

Individ- och familjenämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-1 653,40
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-35,00
Individ- och familjenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-1 773,08
Justering av PO-pålägg	25,45
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y.yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-1 747,63
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-59,23

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag individ- och familjenämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Äldrenämnden

Grunduppdrag

Äldrenämnden ansvarar för kommunens insatser inom äldreomsorg samt hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå i den enskildes hem för personer 65 år och äldre.

Äldreomsorgens insatser är frivilliga och ges efter en ansökan från den enskilde och utifrån en individuell bedömning.

Äldrenämndens övergripande uppdrag är att främja självständighet och kvarboende. Detta sker genom förebyggande verksamhet, information kring seniorlivet och aktiviteter som främjar hälsa och välmående hos den enskilde.

Äldrenämndens ger service, vård och omsorg i form av hemtjänst och hemsjukvård samt stöd i form av dagverksamhet, korttidsboende samt stöd och avlastning för anhöriga. Är den enskilde i behov av heldygnsoomsorg och omfattande hälso- och sjukvård bedöms behov av plats på ett vård- och omsorgsboende.

Uppföljning av nämndens grunduppdrag

Äldrenämnden följer upp grunduppdraget, mål och uppdrag genom uppföljning av aktiviteter, resultatmått samt ekonomiskt utfall. Nämndens uppföljning syftar även till att kunna jämföra utvecklingen över tid samt med andra kommuner. Baserat på nämndens uppföljning, egen och statlig tillsyn och inlämning av officiell statistik gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram för äldrenämnden 2025 (mnkr)

Äldrenämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-1 334,88
Äldrenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-1 401,84
Justering av PO-pålägg	28,24
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-1 373,60
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-38,71

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- XXX
- XXX

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag äldrenämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Kulturnämnden

Grunduppdrag

Kulturnämnden svarar för folkbibliotek, Skolbiblioteksservice, konstverksamhet, kulturskola, kvinnohistoriskt museum, kultur i skolan, kultur för seniorer, arrangemang i Väven och kommungemensamma arrangemang samt den kommungemensamma konstsamlingen.

Utöver detta svarar Kulturnämnden för Sveriges Depåbibliotek och Lånecentral samt stöd till kulturföreningar, kulturfestivaler och studieförbund. Kulturnämnden fördelar stipendier och annat stöd till kulturutövare samt till samlingslokaler.

Kulturnämnden ska medverka i kommunens arbete med stadsmiljö- och bevarandefrågor och i kommunövergripande kulturfrågor som handläggs av andra nämnder och styrelser.

Kulturnämnden ska inom sitt ansvarsområde stödja och främja yttrandefriheten, möjliggöra konstnärliga upplevelser, stödja skapande verksamhet, samarbeta och samråda med samhällsorgan, föreningar, intresseorganisationer, övriga tillskyndare inom verksamhetsområdet samt stödja och främja internationellt kulturutbyte

Uppföljning av nämndens grunduppdrag

Kulturnämnden följer upp sitt grunduppdrag i verksamhetens tertiärrapportering, intern kontroll, kvalitetsdeklarationer, uppföljning av kulturpolitiskt program samt i uppföljning av biblioteksplanen. Baserat på underliggande rapportering gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återskärter bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram för kulturnämnden 2025 (mnkr)

Kulturnämndens fastställda budget för 2024 (beslut i 20 juni 2023)	-164,85
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-1,00
Kulturnämndens tilldelning enligt förslag planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-174,16
Justering av PO-pålägg	2,84
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y.yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-171,32
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-5,48

Motiv för ökad/minskad tilldelning under 2024

- XXX
- XXX

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag kulturnämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Fritidsnämnden

Grunduppdrag

Fritidsnämnden ansvarar för att erbjuda Umeås invånare ett rikt, jämlikt, jämställt och hållbart fritidsutbud, där barn och ungas delaktighet och möjlighet till utveckling har en särställning. Nämnden erbjuder fritidsaktiviteter och inkluderande mötesplatser, för unga liksom för vuxna med intellektuell funktionsnedsättning. Nämnden har det samlade ansvaret för handläggning av kommunens föreningsbidrag, samt ett särskilt uppdrag att stödja föreningslivet och främja det ideella engagemanget.

Nämnden ansvarar för skötsel och uthyrning av idrotts- och fritidsanläggningar, både för elit- och breddidrott. I uppdraget ingår även skötsel av friluftsområden samt fiskefrämjande åtgärder. Nämnden har i uppdrag att erbjuda Umeås invånare badupplevelser, friskvård samt ansvara för simundervisning för samtliga grundskoleelever.

Uppföljning av nämndens grunduppdrag

Uppföljning av fritidsnämndens grunduppdrag och tillfälliga satsningar sker varje tertiäl. Uppföljningen resulterar i en rapport där nämnden samtidigt följer upp utfall kring ekonomi och personal. I slutet av året återrapporteras även mätbara mål och indikatorer. Enskilda beslut dokumenteras och följs upp löpande enligt plan. Tertiälvis följer nämnden också upp åtgärderna i internkontrollplanen. Utöver detta görs också ett antal revisioner av verksamheten varje år, antingen av kommunrevisionen eller internt inom ramen för kvalitetsarbetet. Resultatet av revisionerna och eventuella åtgärder återkopplas till nämnd. Baserat på rapportering och revision gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återrapporerar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram fritidsnämnden 2025 (mnkr)

Fritidsnämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-152,81
Teknisk ramjustering 2024 KS nau 2023-10-10	0,06
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-1,00
Fritidsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-161,46
Justering av PO-pålägg	2,45
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-159,01
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-5,26

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd.

Tilläggsuppdrag fritidsnämnden
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

Personalnämnden

Grunduppdrag

Nämnden är kommunens samordnande nämnd för personalstrategiska frågor. Nämnden samordnar och verkar för att Umeå kommun har en enhetlig och sammanhållen personalpolitik samt följer upp och rapporterar utveckling och ställning i personalpolitiska frågor till kommunfullmäktige och nämnderna.

Uppföljning av nämndens grunduppdrag

Nämnden följer upp sitt grunduppdrag via egen och andra nämnders tertialrapportering, styrkort och intern kontroll samt via personalnämndens specifika årsrapport. Baserat på underliggande rapportering gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram för personalnämnden 2025 (mnkr)

Personalnämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2023)	-1,26
Personalnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-1,33
Justering av PO-pålägg	0,02
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-1,31
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-0,05

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Valnämnden

Valnämnden ska fullgöra de uppgifter som ankommer på valnämnd samt ansvara för genomförande av val eller folkomröstning enligt vallagen, folkomröstningslagen samt lagen om kommunala folkomröstningar.

Ekonomisk ram för valnämnden 2025 (mnkr)

Valnämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2023)	-18,38
Valnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Ekonomisk tilldelning enligt modell	-19,31
Justering av PO-pålägg	0,59
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-18,72
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-0,33

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- xxx
- xxx

Gemensamma nämnder

Umeå kommun har fyra gemensamma nämnder med andra kommuner. Budget för dessa hanteras i samråd med övriga deltagande kommuner och fastställs av Umeå kommunfullmäktige. Umeås andel av de kommungemensamma nämndernas tilldelning ingår i det totala budgetbeslutet och framgår i tabell 1.

Inriktningsmål och program

Kommunfullmäktige styr med inriktningsmål och program

Kommunfullmäktige fastställde i mars 2021 riktlinjer för aktiverande styrning i Umeå kommun, där framgår att kommunfullmäktige använder inriktningsmål för att skapa riktning och förändring i en avgränsad fråga eller inom ett avgränsat område som är gemensamt för flera kommunala aktörer.

- Inriktningsmålen kan syfta till att skapa såväl utvecklings- som driftskapacitet.
- Inriktningsmålen berör alltid flera kommunala aktörer.
- Inriktningsmålen bör vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod.
- Inriktningsmålen ska vara minst 3 och maximalt 9

Ett givet inriktningsmål ska enbart destineras till de namngivna nämnder och bolag som:

- särskilt ska prioritera arbete med just detta inriktningsmål
- bedöms ha de reella förutsättningar som krävs för att inriktningsmålet ska uppnås

På följande sidor presenteras kommunens inriktningsmål med tillhörande program. I beredningsprocessen får alla nämnder och bolag möjlighet att yttra sig över dem. Även om inte alla nämnder är direkt involverade i arbetet med ett givet inriktningsmål och program så förväntas alla nämnder verka för att inriktningsmålen ska uppfyllas och att program med fokusområden och åtgärder kan verkställas. Eventuella inriktningsmål som destineras till bolag ska infogas i bolagets ägardirektiv varpå förändrat ägardirektiv fastställs vid bolagstämma och därefter anmäls till kommunfullmäktige.

Ett program fungerar som en konkretisering och inramning av respektive inriktningsmål som kommunfullmäktige antar. Ett program omfattar nya eller befintliga planer, strategier, projekt, tilläggsuppdrag, samverkansavtal och överenskommelser som bedöms vara relevanta och väsentliga för kommunens möjligheter att nå det inriktningsmål som programmet ska stödja. Ett program berör oftast flera nämnder och bolagsstyrelser. Kommunstyrelsen har ansvar och mandat att upparbeta, upprätthålla och vid behov utveckla kommungemensam modell för programhantering.

Varje program inleds med beskrivning av vad som ska prioriteras och utgöra fokusområden under kommande planeringsperiod. För att följa och analysera kommunkoncernens utveckling mot målbilden kan kommunövergripande indikatorer kopplas till varje inriktningsmål. I varje program finns även förteckning över de styrande dokument som inryms i programmet.

Inriktningsmål

Mål 1. Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 1 destineras särskilt till: kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Umeå energi, AB Bostaden, Vakin samt Infrastruktur i Norr AB.

Mål 2. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Samordningsansvar: kommunstyrelsen och individ- och familjenämnden.

Mål 2 destineras särskilt till: individ- och familjenämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fritidsnämnden, kulturnämnden samt tekniska nämnden.

Mål 3. Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 3 destineras särskilt till: för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, tekniska nämnden samt äldrenämnden.

Mål 4. Umeå ska vara klimatneutralt till 2040

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 4 destineras särskilt till: kommunstyrelsen, byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, tekniska nämnden, Umeå kommunföretag, AB Bostaden, Umeå energi, samt Vakin.

Program för tillväxt

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål 1 - Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.

Programmets syfte är att prioritera och lyfta viktiga fokusområden, faktorer och förmågor som Umeå behöver utveckla för att kunna bibehålla och stärka tillväxten där den befolkningsmässiga tillväxten kräver ca 35 000 arbetstillfällen netto till år 2050. Umeå är på god väg men samtidigt behöver vi stärka arbetet inom angivna områden.

Tillväxtprogrammets tre fokusområden

Programmet för tillväxt tar sin utgångspunkt och bygger vidare på det arbete som har gjorts och som pågår inom Näringslivsstrategins och Översiktsplanens genomförande samt den tillväxtrapport som tagits fram under 2021. Utifrån denna grund ska följande fokusområden prioriteras för perioden 2024–2025:

1. *Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer*

Med en växande befolkning måste fler bostäder tillkomma och vi måste fortsätta växa med människorna i fokus. Nya bostäder ska komplettera befintliga stadsdelar och tätorter, samt tillkomma inom kollektivtrafikstråk. Nya bostadsområden ska ha hög täthet. Ett svagt bostadsbyggande är en tydlig hämmare av tillväxt och motsatt, en hög takt i bostadsbyggandet driver tillväxt och stärker även för Umeå viktiga branscher såsom bygg och fastighet. Planberedskapen måste öka i kommunen och målet är ge förutsättningar för minst 2000 bostäder per år. Huvudansvar: KS, BN

2. *Universiteten som tillväxtmotorer*

Universiteten har varit den enskilt viktigaste faktorn bakom Umeås starka tillväxt. Platsen Umeå och Umeå Kommun har på många olika sätt växt ihop med universiteten och samverkan sker både på övergripande nivå men även brett inom områden som tex gemensamma innovationsmiljöer, kompetensförsörjning och talangattraktion. Huvudansvar: KS, PN, GVN

3. *Etableringar och företagens tillväxt*

Fokus på arbetstillfällen och hur vi kan nyttja och stärka Umeås diversifiering och förmåga att växa inom alla sektorer. Men även ett starkt fokus på att stärka Umeås förmåga att attrahera, omhänderta och utveckla etableringar utifrån omvärldens

efterfrågan på ren energi och att Umeås specifika styrkor tillvaratas. Huvudansvar: KS, Umeå Energi

Uppföljning

För varje fokusområde kommer prioriterade delmål och måttal med indikatorer tas fram och konkretiseras i handlings- och aktivitetsplaner. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning. Näringslivsavdelningen och avdelningen Övergripande planering har uppdrag från kommunstyrelsen att vara programansvariga och har därmed det operativa ansvaret för samordning, uppföljning och utvärdering av programmet. Indikatorer kommer att tas fram i respektive handlingsplan.

Riktade utvecklingsanslag för tillväxtområdet

Anslag (tkr)	Budget 2023	Budget 2024	Plan		
			2025	2026	2027
Utvecklingsanslag tillväxt	20 315	19 815	19 815	19 815	19 815

Relaterade dokument

Övergripande styrdokument

- Strategisk plan 2016–2028
- Umeå kommuns Näringslivsstrategi
- Umeå kommuns Översiktsplan
- Umeå kommuns Bostadsförsörjningsprogram

Övriga relaterade dokument

- Program för social hållbarhet
- Program för klimatneutralitet
- Umeås stadsdelar – så står det till
- CEMR-deklarationen (jämförelse)
- Globala målen – Agenda 2030
- Social progress declaration

Program för social hållbarhet

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål två och tre; Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden, samt Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.

Programmets syfte är att bidra till att uppnå kommunens ambitioner att motverka ökade skillnader mellan medborgarna genom att bygga kommunen och verksamheterna så jämlikt och jämställt som möjligt och aktivt arbeta för att skapa goda livsvillkor för alla¹.

Utifrån denna grund ska följande fokusområden prioriteras för perioden 2024–2025:

Fokusområde 1 - Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Detta fokusområde syftar till att Umeå på väg mot 200 000 invånare ska fortsätta vara en trygg, öppen och socialt sammanhållen kommun med hög grad av tillit och välbefinnande.

1.1 Förhindra framväxten av segregation och utsatta områden

I arbetet ingår att utveckla hur kommunen mellan olika förvaltningar kan arbeta mer tillsammans, samt med andra aktörer och civilsamhället, detta i syfte att förbättra och utveckla arbetsmetoderna för att skapa ännu bättre förutsättningar för tidiga insatser och långsiktiga verksamheter. Huvudansvar: KS, IFN, FGN, BN, TN, UKF genom Bostaden och Ultra

1.2 Ett Umeå fritt från våld

Arbetet med ett Umeå fritt från våld utgår ifrån Umeå kommuns handlingsplan mot våld. Huvudansvar: KS, IFN, TN, UKF genom Bostaden och Ultra

1.3 Förebyggande insatser och trygghetsarbete

En utökning av det förebyggande arbetet – att tidigt nå ut med stöd och att med rätt insatser stärka tilltron till samhällets institutioner och delaktighet i samhället och minska social oro för att på så vis förebygga behov av mer genomgripande insatser inom ramen för trygghetsuppdraget för Umeå växer – tryggt och säkert. Huvudansvar: KS, IFN, FGN, FN, KN, UKF genom Bostaden och Ultra

¹ Se Umeå kommuns strategiska plan 2016–2028 för en beskrivning och definition av det strategiska området Goda livsvillkor.

Fokusområde 2 - Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Jämställdhetsmålet är en övergripande strategisk fråga för kommunen och jämställdhet ska även fortsatt genomsyra samtliga program, då jämställdhetsstrategin slår fast att alla verksamheter inom kommunen ska bedriva ett aktivt jämställdhetsarbete. De insatser som anges under detta utvecklingsområde ska därför ses som prioriteringar för särskilda satsningar inom jämställdhet som bidrar till att stärka den sociala hållbarheten.

2.1 Fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering

All planering ska genomsyras av öppenhet, demokrati och jämställdhet. Vi ska utveckla det offentliga rummet så att alla, flickor och pojkar, kvinnor och män kan vistas där på lika villkor. Huvudansvar: JUSK, KS, BN, TN

2.2 Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling

Arbetet har fokus på att medvetandegöra förutsättningar och erfarenheter för flickor och pojkar, kvinnor och män i vår kommun, och vilka konsekvenser dessa får, för att utifrån denna analys skapa en jämnare fördelning av makt och resurser. Huvudansvar: JUSK

2.3 Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Arbetet knyter an till ett Umeå fritt från våld som utgår ifrån Umeå kommuns handlingsplan mot våld, samt det sjätte nationella jämställdhetspolitiska delmålet. Huvudansvar: JUSK, IFN, TN

Fokusområde 3 - Barns uppväxtvillkor

Umeå kommun ska vara en bra plats att växa upp på och alla barn i vår kommun ska ha goda, jämlika uppväxtvillkor, oavsett föräldrarnas bakgrund, inkomst eller livsval

3.1 Barn och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling ska säkerställas

Arbetet utgår ifrån barnkonventionens grundläggande principer om barnets rätt att uttrycka sina åsikter och bli lyssnade på i alla frågor som rör det, och är en del i det pågående arbetet med dialog och demokratiutveckling med fokus på utvecklad medborgardialog. Huvudansvar: KS, FGN, GVN, IFN, FN, KN, TN

3.2 Motverka barnfattigdom

Arbetet mot barnfattigdom utgår ifrån Umeå kommuns handlingsplan för halverad barnfattigdom. Huvudansvar: IFN, GVN, PN, KN, FN, FGN, KS, TN, BN

3.3 Förebyggande folkhälsoarbete

Folkhälsoarbetet är en viktig del för att uppnå en socialt hållbar utveckling genom att skapa goda levnadsvillkor och utvecklingsmöjligheter för hela befolkningen i Umeå kommun. Både det hälsofrämjande och det sjukdomsförebyggande arbetet är viktigt. Inom fokusområdet barns uppväxtvillkor prioriteras kommunens folkhälsoarbete med barn och unga, men arbetet är viktigt livet ut och ett folkhälsoperspektiv med fokus på jämlika förutsättningar för en god folkhälsa ska genomsyra hela programmet.

Huvudansvar: KS, FGN, GVN, IFN, FN, KN, TN

Fokusområde 4 - Boende och bebyggelsemiljö

Detta fokusområde handlar om att i takt med fortsatt tillväxt utveckla boendemiljöer som är trygga, tillgängliga och som främjar delaktighet samt möten mellan människor.

4.1 Fortsätta arbetet med strategier för hållbar tillväxt för att stärka den sociala hållbarheten

Arbetet utgår ifrån de strategier för hållbar tillväxt som fastställs i översiktsplanen, som gynnar hållbara flöden, skapar förutsättningar för ett gott vardagsliv och värnar betydelsen av lokal platsidentitet och social hållbarhet, där ett fortsatt målmedvetet arbete för ökad blandning i hela kommunen är grundläggande. Huvudansvar: KS, BN, TN, UKF genom Bostaden och Ultra

4.2 Stärka mötesplatser och överbrygga barriärer

Arbetet utgår ifrån rekommendationerna i rapporten Umeås stadsdelar – så står det till, samt Program för hållbar landsbygdsutveckling i Umeå kommun, som understryker vikten av att stärka mötesplatser, skapa förutsättningar för socialt sammanhållna stadsdelar och tätorter, samt platser och motverka såväl fysiska som sociala barriärer i det offentliga rummet. Huvudansvar: KS, BN, FN, KN, TN, ÄN UKF genom Bostaden och Ultra

4.3 Främja en socialt hållbar bostadsförsörjning och motverka hemlöshet

Kommunens övergripande bostadspolitiska mål är att möta både dagens och framtidens behov av bostäder. För en socialt hållbar bostadsförsörjning och motverka hemlöshet kan det behövas särskilda åtgärder riktade mot de mest utsatta i samhället, utifrån Umeå kommuns bostadsförsörjningsprogram. Huvudansvar: KS, BN, IFN, TN, UKF genom Bostaden

Fokusområde 5 - Arbete och försörjning

Arbete och sysselsättning har betydelse för människors livskvalitet och delaktighet och inflytande i samhällslivet. Att kunna försörja sig är en grundläggande förutsättning för goda livsvillkor och för att minska socioekonomiska skillnader. Även sambandet mellan arbete eller sysselsättning och god hälsa är väl belagt i forskningen. Lika viktigt som sysselsättningen i sig är rätten till yrken utefter ens kompetens. En jämlik arbetsmarknad är vad som på allvar skapar förutsättningar för ett jämlikt och socialt hållbart samhälle.

5.1 Skapa förutsättningar för en ekonomisk jämlikhet och en högkvalitativ välfärd för livets alla skeden

Arbetet utgår ifrån de data som kommunen har kring livsvillkor, ekonomi och hälsa. Dessa utgör beslutsunderlag för att prioritera och följa upp kommunens arbete med jämlikhet och folkhälsa. Huvudansvar: KS, IFN, ÄN, UKF genom Bostaden

5.2 Särskilt stöd till de personer som står långt från arbetsmarknaden

Arbetet syftar till att samordna insatser för att förbättra kompetensförsörjningen och påskynda individers etablering i arbetslivet med särskilt fokus på personer som står långt från arbetsmarknaden i samverkan med bland annat arbetsförmedlingen, Umeåregionens kommuner och Samordningsförbundet. Huvudansvar: FGN, GVN, IFN

Uppföljning

Övergripande planering, samhällsbyggnadsförvaltningen, är programansvarig och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av programmet. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplaner i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Riktade utvecklingsanslag för Social hållbarhet

Anslag (tkr)	Budget 2023	Budget 2024	Plan		
			2025	2026	2027
Utvecklingsanslag Social hållbarhet	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000

Relaterade dokument

Övergripande styrdokument samt dokument som relaterar till flera fokusområden

- Strategisk plan för Umeå kommun 2016–2028
- Umeå kommuns översiktsplan
- Umeå kommuns program för hållbar landsbygdsutveckling
- Strategi för jämställdhetsarbete i Umeå kommun
- Kulturpolitiskt program för Umeå kommun
- Program för tillgänglighet i Umeå kommun
- Kriterier utvecklingsanslag social hållbarhet
- UNGA-enkäterna
- Jämlika liv
- Kommungemensam handlingsplan för det suicidförebyggande arbetet
- Avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten

Relaterade dokument för fokusområde 1

- Medborgarlöften Umeå 2023–2024
- Samverkansöverenskommelse 2021–2024 mellan Umeå kommun och Polismyndigheten
- Handlingsplan mot våld
- Åtgärdsplan Umeå växer-tryggt och säkert
- Färdriktning 2020–2025 Umeå växer-tryggt och säkert
- Handlingsplan för gator och parkers trygghetsarbete

Relaterade dokument för fokusområde 2

- Strategi för jämställdhetsarbete i Umeå kommun
- CEMR-deklarationen

Relaterade dokument för fokusområde 3

- Umeå kommuns handlingsplan mot barnfattigdom
- IFN:s handlingsplan för implementering av barnkonventionen
- Barnkonventionen
- Riktlinjer för lekplatser och lekmiljöer

Relaterade dokument för fokusområde 4

- Umeå kommuns bostadsförsörjningsprogram
- Umeås stadsdelar – så står det till
- Umeå kommuns arbete med att motverka och förebygga hemlöshet (KF handlingsplan mot hemlöshet)
- Handlingsplan för gator och parkers trygghetsarbete

Relaterade dokument för fokusområde 5

- Överenskommelse om samverkan för att förbättra kompetensförsörjningen och påskynda individers etablering i arbetslivet mellan Arbetsförmedlingen, Umeåregionens kommuner och Samordningsförbundet.
- Umeå kommuns integrationsstrategi

Övriga relaterade dokument

- Aalborgåtaganden – antagen av kommunfullmäktige
- CEMR-deklarationen (jämställdhet) – antagen av kommunfullmäktige
- Globala målen – Agenda 2030
- Social progress declaration
- Program för tillväxt
- Program för klimatneutralitet
- Länsstrategi för jämställdhetsintegrering

Program för Klimatneutrala Umeå 2040

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål 4 - Umeå ska vara klimatneutral till 2040

Programmets syfte är att minska utsläppen av växthusgaser för att bidra till att minska den globala uppvärmningen och de klimatförändringar som medföljer, i enlighet med Parisavtalet. Kommunfullmäktige har i februari 2020 antagit lokala miljömål och beslutat att Umeå ska vara klimatneutralt 2040², dvs ha nettonollutsläpp av växthusgaser. Som ett delmål beslutades att Umeå kommunkoncern ska vara klimatneutral 2025³.

Umeå kommunkoncern genomförde 2021 en första nulägesanalys⁴ av de utsläpp av växthusgaser som uppstår från den egna verksamheten. Analysen grundade sig på 2019 års tillgängliga data och visade att koncernen ger upphov till ungefär 20 % av de territoriella växthusgasutsläppen inom Umeå kommun.

Mot denna bakgrund ska följande fokusområden prioriteras för perioden 2024–2025:

Fokusområde 1 – Transporter

Transporter har stor betydelse för klimatpåverkan – de står för ungefär hälften av all klimatpåverkan i Umeå. Därför kommer det behövas stora förändringar på det området för att klara klimatmålen. Samtidigt är transporter väldigt viktiga för att samhället ska fungera. Stadens alla aktörer och invånare behöver därför vara delaktiga i arbetet med att minska transporter och resornas klimatpåverkan.

Umeå kommuns arbete med att bli ett mer transporteffektivt samhälle och minska klimatpåverkan från resor och transporter utgår från översiktsplanen och de strategier som finns där. Det finns flera redan beslutade program och styrdokument (se nedan), där strategierna konkretiseras – det är av största vikt att de åtgärderna effektbedöms och genomförs.

² Klimatneutralt Umeå 2040 - Klimatneutralt Umeå innebär att senast år 2040 ska Umeå inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Målet innebär att utsläppen av växthusgaser från Umeå ska vara minst 85 procent lägre år 2040 än utsläppen år 1990. (Definitioner har samma betydelse som Sveriges klimatmål.)

³ Klimatneutral kommunkoncern 2025 – Kommunkoncernen utsläpp av växthusgaser ska minska och ska vara minst 85 % lägre år 2025 än utsläppen år 2019. Det kan ske med hjälp av bland annat cirkulära materialflöden och återbruk, hållbart resande och transporter, grön energi och energieffektivisering. (Umeå kommunkoncern följer samma definition som Sveriges klimatmål. Det finns dock inget nuläge för 1990 varav Umeå kommun använder 2019 års tillgängliga data som basår.)

⁴ Nulägesanalysen presenteras i Umeå kommunkoncerns åtgärdsprogram för miljömålen.

Fokusområde 2 - Bygg och anläggning

Bygget av nya hus, vägar och annan infrastruktur genererar stora klimatutsläpp. Samtidigt måste de byggnader och den infrastruktur som redan finns underhållas, vilket också medför utsläpp. En växande kommun behöver fler bostäder och i Umeå ska det finnas förutsättningar för ytterligare 2000 bostäder per år, utbyggnad av den kommunala servicen, och förbättrade förutsättningar för industri och företag att etablera sig och växa. Därför kommer det att krävas stora förändringar i materialval och byggteknik för att minska byggsektorns klimatpåverkan.

Fokusområde 3 - Energi, el och fjärrvärme

Produktion och användning av el och fjärrvärme står för omkring en femtedel av Umeås totala växthusgasutsläpp. I och med Umeås tillväxt med fler bostäder och utveckling av industrier tillsammans med en elektrifiering av hela samhället inklusive transportsektorn kommer dessutom användningen av el att öka i Umeå liksom uttaget av effekt.

För att minska klimatutsläppen behövs en samhällsomställning och livsstilsförändringar med ett ökat fokus på bland annat energieffektivisering i byggnader, energirådgivning till privatpersoner och företag samt fortsatt utveckling av produktion av el och fjärrvärme och metoder för koldioxidinfångning.

Fokusområde 4 - Cirkulär ekonomi

För att klara klimatmålen är det viktigt att ställa om från en linjär ekonomi till en så kallad cirkulär ekonomi. En linjär ekonomi bygger på att naturresurser utvinns, produceras, konsumeras och sedan blir till avfall. En cirkulär ekonomi bygger i stället på kretsloppstänkande, alltså att material och produkter återanvänds eller återvinns för att fortsätta skapa värde så länge som möjligt. Det handlar bland annat om att verka för ökad återvinning, matavfallsutsortering och användning av fjärrvärme liksom om olika satsningar på återbruk och reparationer.

Fokusområde 5 - Övergripande insatser

För att klara klimatmålen måste konkreta insatser inom områden med stor klimatpåverkan kompletteras med mer övergripande insatser för att utveckla kommunkoncernens förmåga att bidra till Umeås klimatomställning. Det handlar om exempelvis metodutveckling inom uppföljning, upphandling och klimatinvesteringsplaner samt kunskapshöjning och samarbete lokalt till internationellt. Även ledning, styrning och organisation likt etablering av gemensamma styr- och arbetsgrupper utifrån prioriterade områden är viktigt.

Uppföljning

Kommunstyrelsen har samordningsansvar för programmet och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering.

Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. En viktig del i programuppföljningen är att säkerställa om programmet uppnår sitt syfte.

Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda fokusområdena till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Umeå Energi, Bostaden och VAKIN upprättar årligen hållbarhetsredovisningar. Där redovisas bland annat utsläpp från egna transporter, energianvändning och energiproduktion och relevanta mätetal ingår som en del i uppföljningen av programmet.

Indikatorer

Under kommande år kommer indikatorer och datafångst att utvecklas för att motsvara behov och förutsättningar i kommunorganisationen. I den mån det är möjligt ska uppföljningen inkludera statistik som synliggör att olika grupper i samhället har olika förutsättningar i klimatomställningen.

Indikator	Nuvärde	Mål 2025	Långsiktigt mål (2030/2040)	Källa
Utsläpp av växthusgaser, kommunorganisatoriskt, kton CO ₂ e	117 (2019)	18*	Minska	Klimatnuläge 2021, v. 1.0
Utsläpp av växthusgaser, kommungeografiskt, kton CO ₂ e	593 (2019)	492	90**	ClimateView
Andel hållbart resande (buss, cykel, gång) i Umeås tätort, procent	50 (2014)	65	-	Resvaneundersökning 2014
Mängd insamlat kommunalt avfall, exkl trädgårdsavfall, kg/person och år	392 (2021)	380	-	Avfallwebb
Andel kommunalt avfall till materialåtervinning, inklusive biologisk behandling, procent	41 (2020)	60	-	Kolada

*85 % lägre än utsläppen år 2019

**85 % lägre år 2040 än utsläppen år 1990

Riktade utvecklingsanslag för klimatneutralitet

Anslag (tkr)	Budget 2023	Budget 2024	Plan		
			2025	2026	2027
Utvecklingsanslag klimatneutralitet	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000

Relaterade dokument till program för klimatneutralitet

Styrdokument antagna av KF/KS

- Avfallsplan för Umeåregionen (KF 2020)
- Cykeltrafikprogram (KF 2018)
- Energiplan (KF 2003)
- Fotgängarprogram för Umeå (KF 2019)
- Godstrafikprogram (KF 2018)
- Inköps- och upphandlingspolicy (KF 2016)
- Kollektivtrafikprogram (KF 2021)
- Näringslivsstrategi Umeå kommun (KF 2019)
- Parkeringsprogram (KS 2013)
- Riktlinjer för resor i tjänsten, Umeå kommun (KS 2016)
- Strategiska planen (KF 2016)
- Trafiksäkerhetsprogram (KF 2014)
- Umeå kommuns Översiktsplan (KF 2018)
- Umeås lokala miljömål (KF 2020)
- Åtgärdsplan för minskade utsläpp av växthusgaser (KF 2009)
- Åtgärdsprogrammet för renare luft (KF)

Övriga relaterade dokument

- Program för social tillväxt
- Program för social hållbarhet
- Resepolicy

Umeå kommunkoncerns bolag

- Affärsplan 2018–2022 (Bostaden 2017)
- Affärsplan 2020–2024 (Vakin 2019)
- Affärsplan inkluderar hållbarhetsmål för minskat klimatpåverkan (UPAB)
- Affärsplan inkluderar hållbarhetsmål för minskad miljö- och klimatpåverkan (Umeå Energi)
- Hållbarhetspolicy (Umeå Energi)
- Hållbarhetsstrategi (Bostaden, ej beslutat)
- Kollektivtrafikplan inkluderar hantering av miljöambitioner (Kollektivtrafiken 2020)
- Ägardirektiv för de kommunala bolagen
- Miljöledningssystem (ISO 14 001) Umeå Energi, Vakin, delar av Umeå kommun

Undertecknade åtaganden

- Klimatkontrakt 2030
- Circular Cities Declaration
- Covenant of Mayors
- Cities Race to Zero

Kommande styrdokument

- Arkitekturpolicyn/träbyggnadsstrategi
- Handlingsplan för cirkulär ekonomi
- Umeås Klimatfärdplan

Personalpolitiska mål och uppdrag

Personalpolitiska mål

Välfärden står inför stora utmaningar gällande finansiering och personalbrist. Vi behöver därför förnya våra arbetssätt för att klara utmaningarna och här ger digitaliseringen avgörande möjligheter. Vi behöver också förbättra vår samverkan över förvaltningsgränserna och med andra organisationer.

- Mål 5.** Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället. Samordningsansvar: personalnämnden.
- Mål 6.** Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30. Samordningsansvar: personalnämnden.
- Mål 7.** Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden. Samordningsansvar: personalnämnden.

Tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som Kommunfullmäktige beslutar inom det personalpolitiska området.

Tilläggsuppdrag
Tilläggsuppdrag: 2025:
Tilläggsuppdrag: 2025:

God ekonomisk hushållning - Ekonomiska riktlinjer, tilläggsuppdrag och finansiella mål

Finansiella mål

Mål 8. Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ska uppgå till 1 procent 2025–2028.

Regler för god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning innebär att både kommunens finansiella mål och verksamhetsmässiga grunduppdrag uppnås, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsmässigt och effektivt och att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer. Det genomförs så här:

- Umeå kommuns verksamhet styrs av kommunfullmäktige genom grunduppdrag, mål och budgetramar för drift och investeringar. Av kommunfullmäktige fastställd budgetram för nämnd innefattar medelstilldelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet.
- Nämnder som redovisar eller befarar ett underskott som överstiger en procent av tilldelad budgetram ska, om underskottet uppgår till mer än 1 mnkr, snarast redovisa en pris- och tidsatt åtgärdsplan till kommunstyrelsen och vidta de åtgärder som krävs för att uppnå en budget i balans
- De i planeringsdirektiv, budget och verksamhetsplan angivna grunduppdragen och målen ska följas upp under budgetåret och slutligt avrapporteras i bokslut/verksamhetsrapporter.
- Den ekonomiska planeringen ska utgå från försiktighetsprincipen, där säkerhet i antaganden är en viktig grundförutsättning.
- Överskott är en nödvändig förutsättning för att finansiera framtida investeringar.
- Verksamheternas nettokostnader får inte öka snabbare än skatteintäkter, generella statsbidrag, utjämning och finansnetto.
- Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att Umeå kommun har god ekonomisk hushållning och följer kommunallagens krav på budget i balans. Nämnderna har detta ansvar inom sitt område och inom ramen för sin budget.
- Vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras. Alla större förändringar av verksamheten ska kostnadsberäknas (kalkyleras) och resursavstämmas före genomförande.
- Alla beslut ska innehålla en ekonomisk konsekvensbeskrivning som tydliggör hur beslutet påverkar kommunens ekonomi och hur det ska finansieras.

Ekonomiska eller finansiella tilläggsuppdrag

Här infogas de tilläggsuppdrag som relaterar till ekonomi och finansiering.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag: 2025:

Uppföljning, analys och utvärdering

Återrapportering till kommunfullmäktige

Återrapportering till kommunfullmäktige från kommunstyrelse, nämnder och bolag sker via årsredovisning över föregående kalenderår. Årsredovisning sammanställs av kommunstyrelsen och överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer inför kommunfullmäktiges sammanträde i april. Förutom årsredovisningen ska kommunstyrelsen sammanställa och överlämna ett delårsbokslut över årets åtta första månader, delårsbokslutet inkluderar kommunstyrelse, nämnder och bolag. Delårsbokslutet överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer senast 15 oktober.

För att förbättra kommunfullmäktiges insyn och möjlighet att hantera avvikelser sker även återrapportering från nämnder, bolag och kommunstyrelse till kommunfullmäktige via en förenklad rapport för perioden januari–april. Den förenklade rapporten innehåller information relaterad till bolagens ekonomi samt nämndernas ekonomi och personalförhållanden.

Övrig uppföljning

De kommunala verksamheterna följs upp och utvärderas kontinuerligt. Uppföljning och utvärdering sker med syfte att följa nämnders och bolags grunduppdrag samt uppfyllelse av inriktningsmål och tilläggsuppdrag, men även att uppnå kvalitet och utveckling av kommunens strukturella förutsättningar/resurser. Uppföljning och utvärdering ger även signaler om behov av och underlag för att kunna korrigera grunduppdrag, inriktningsmål, planering eller resursfördelning. Uppföljning sker till exempel genom:

- uppföljning av grunduppdrag
- uppföljning av inriktningsmål & program
- uppföljning av tilläggsuppdrag
- resultatutvärderingar
- process- och kvalitetsuppföljning

- medborgar- och brukarundersökningar
- synpunkter och klagomål från medborgare och brukare
- uppföljning Intern kontroll
- förslag- och avvikelsehantering.

Intern styrning och kontroll

Kommunfullmäktige har beslutat om riktlinjer för kommunens arbete med intern styrning och kontroll. Den interna kontrollen skall baseras på riskanalyser och innehålla lämpliga åtgärder mot prioriterade risker. För mer information se Riktlinjer för Intern styrning och kontroll.

Lagstadgade planer

Umeå kommun är enligt lag ålagd att utarbeta vissa kommunala planer. Dessa lagstadgade planer bereds på kommunfullmäktiges uppdrag av aktuell nämnd och beslutas av kommunfullmäktige (om så krävs i lagstiftningen) alternativt ansvarig nämnd.

Förslag budget 2025 och plan 2026–2028 för nämnder och styrelse

Fastställd modell för totalramberäkning utgår från den av kommunfullmäktige senast beslutade budgeten och flerårsplanen. Den revideras med skatteintäkter och generella statsbidrag enligt regeringens bedömning över skatteunderlagets utveckling i höstpropositionen i kombination med Umeå kommuns egen befolkningsprognos enligt senaste budgetbeslut. Vidare justeras kostnader för pensioner enligt senaste beräkning från avtalad pensionsförvaltare.

Tabell 1. Totalramsberäkning

	Budget 2024*	Förslag budget 2025	Förslag plan		
			2026	2027	2028
Intäkter					
Skatter och bidrag	9 346 244	9 681 182	10 151 594	10 549 823	10 925 259
Kraftverksamhet	177 000	117 000	117 000	117 000	117 000
Utdelning kommunala bolag	0	0	0	0	0
Totalram	9 523 244	9 798 182	10 268 594	10 666 823	11 042 259
Resultatkrav	-93 000	-96 812	-101 516	-105 498	-109 253
Åtaganden och kommundemensamma kostnader					
Kollektivtrafik	-160 566	-166 566	-172 566	-188 566	-204 566
Umeå Folkets Hus	-26 292	-26 570	-26 851	-25 620	-24 376
Västerbottens Museum	-17 790	-18 430	-19 093	-19 781	-20 493
Norrlandsoperan	-32 554	-33 726	-34 940	-36 198	-37 501
Friskvårdsbidrag	-7 584	-7 671	-7 747	-7 825	-7 903
Fackliga förtroendemän	-13 918	-14 266	-14 627	-15 177	-15 740
Utvecklingsanslag:					
- Tillväxtanslag	-19 815	-19 815	-19 815	-19 815	-19 815
- Verksamhetsutvecklingsanslag social hållbarhet	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag klimat	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag omställning	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Anslag för oförutsedda behov	-20 337	-20 337	-20 337	-20 337	-20 337
Avskrivningar	-553 111	-587 756	-624 016	-650 278	-694 058
Utrangeringar	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000
Pensioner nettokostnad exkl finansiella kostnader	-237 633	-176 413	-169 651	-163 685	-186 766
Finansiella nettokostnader	-99 246	-61 483	-58 009	-87 819	-94 853
Summa åtaganden och kommundemensamma kostnader	-1 217 846	-1 162 033	-1 196 652	-1 264 099	-1 355 408
Fördelningsbar ram före fördelningsreserv	8 212 398	8 539 338	8 970 425	9 297 226	9 577 599
Justering PO för kollektivavtalad pension		143 044			
Fördelningsreserv för politiska prioriteringar		-58 087	-60 910	-63 299	-65 552
Fördelningsbar ram	8 212 398	8 624 295	8 909 516	9 233 927	9 512 048

* Enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

Den fördelningsbara ramen avser vad som kvarstår efter att prognosticerade intäkter från skatter och bidrag, kraftverksamhet samt eventuell utdelning reducerats för resultatkrav, särskilda åtaganden som kommunfullmäktige beslutar om samt en fördelningsreserv för politiska prioriteringar. Enligt förslag erhåller styrelse och nämnder samma procentuella andel av den fördelningsbara ramen som i kommunfullmäktiges senast beslutade budget.

Budgetram för nämnd innefattar medelstilldelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet och utgår från att PO-pålägget förändras från 44,05 procent i 2024 års budget till 40,84 procent i budget för 2025. För 2026 och 2027 har PO-pålägget beräknats till 40,10% respektive 40,30% vilket har beaktats i beräkningarna för 2026 och 2027.

Budgetramarna är nettokostnadsramar för styrelse och nämnder. Ramarna har beräknats utifrån nuvarande organisation. Eventuella organisationsöversyner och/eller överföring av verksamheter till nytt ansvar regleras genom beslut om tekniska förändringar av budgetramarna.

Tabell 2. Förslag till budgetramar nämnder och styrelse 2025

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2024*	Förslag budget 2025	Förslag plan		
			2026	2027	2028
Kommunstyrelse**	-1 298 511	-1 298 235	-1 334 901	-1 395 039	-1 482 902
Teknisk nämnd	-1 482 626	-1 544 513	-1 622 504	-1 681 582	-1 732 230
För- och grundskolenämnd	-2 309 205	-2 377 520	-2 497 574	-2 588 516	-2 666 480
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-620 239	-637 400	-669 586	-693 967	-714 869
Individ- och familjenämnd	-1 688 398	-1 747 628	-1 835 876	-1 902 723	-1 960 032
Äldrenämnd	-1 334 883	-1 373 596	-1 442 957	-1 495 497	-1 540 541
Byggnadsnämnd	-57 774	-58 689	-61 653	-63 898	-65 822
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-20 643	-20 715	-21 761	-22 554	-23 233
Kulturnämnd	-165 847	-171 324	-179 975	-186 528	-192 146
Fritidsnämnd	-153 750	-159 009	-167 038	-173 120	-178 335
Kommunfullmäktige	-3 922	-4 115	-4 323	-4 480	-4 615
Valnämnd	-18 383	-18 717	-19 663	-20 379	-20 992
Personalnämnd	-1 263	-1 309	-1 375	-1 425	-1 468
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-73 145	-75 099	-78 891	-81 763	-84 226
Överförmyndarnämnd	-15 705	-16 178	-16 995	-17 614	-18 145
Gemensam IT nämnd Umeå-Skellefteå	0	0	0	0	0
Gemensam nämnd Umeregionen	0	0	0	0	0
Summa nämndsramar	-9 244 296	-9 504 048	-9 955 071	-10 329 085	-10 686 036
Varav finansiella kostnader pensioner	-90 298	-39 247	-23 911	-35 878	-30 433
Summa verksamhetens nettokostnader (exkl finansiella kostnader)	-9 153 998	-9 464 801	-9 931 160	-10 293 207	-10 655 602

*Inklusive tekniska ramjusteringar samt enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

**Avser total ram för kommunstyrelsen vilken även innefattar av kommunfullmäktige beslutade åtaganden och finansiella kostnader för pensioner.

Tabell 3. Specifikation av förslag kommunstyrelsens budgetram

Kommunstyrelse	Budget 2024*	Förslag budget 2025	Förslag plan		
			2026	2027	2028
Kraftverksamhet	177 000	117 000	117 000	117 000	117 000
Kollektivtrafik	-160 566	-166 566	-172 566	-188 566	-204 566
Umeå Folkets Hus	-26 292	-26 570	-26 851	-25 620	-24 376
Västerbottens Museum	-17 790	-18 430	-19 093	-19 781	-20 493
Norrlandsoperan	-32 554	-33 726	-34 940	-36 198	-37 501
Friskvårdsbidrag	-7 584	-7 671	-7 747	-7 825	-7 903
Fackliga förtroendemän	-13 918	-14 266	-14 627	-15 177	-15 740
Utdelning från UKF	0	0	0	0	0
Utvecklingsanslag:					
- Tillväxtanslag	-19 815	-19 815	-19 815	-19 815	-19 815
- Verksamhetsutvecklingsanslag social hållbarhet	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag klimat	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag omställning	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Anslag för oförutsedda behov	-20 337	-20 337	-20 337	-20 337	-20 337
Avskrivningar	-553 111	-587 756	-624 016	-650 278	-694 058
Utrangeringar	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000
Pensioner nettokostnad	-327 931	-215 660	-193 563	-199 562	-217 200
Kommunstyrelsen administration, bidrag och politisk verksamhet övrigt	-266 613	-275 437	-289 346	-299 881	-308 914
Summa kommunstyrelse (inkl finansiella kostnader pensioner)	-1 298 511	-1 298 235	-1 334 901	-1 395 039	-1 482 902

*Inklusive tekniska ramjusteringar samt enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

Tabell 4. Resultaträkning 2024–2028

Belopp i mnkr

	Budget 2024*	Förslag budget 2025	Förslag plan		
			2026	2027	2028
Verksamhetens intäkter	2 105,6	2 219,3	2 326,8	2 410,7	2 490,4
Verksamhetens kostnader	-10 706,5	-11 096,3	-11 633,9	-12 053,7	-12 451,9
Avskrivningar	-553,1	-587,8	-624,0	-650,3	-694,1
Verksamhetens nettokostnader	-9 154,0	-9 464,8	-9 931,2	-10 293,2	-10 655,6
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämning	9 346,2	9 681,2	10 151,6	10 549,8	10 925,3
Finansiella intäkter	277,6	330,4	388,6	436,5	444,4
Finansiella kostnader	-376,9	-391,8	-446,6	-524,3	-539,3
Fördelningsreserv för politiska prioriteringar		-58,1	-60,9	-63,3	-65,6
Resultat	93,0	96,8	101,5	105,5	109,3

*Inklusive tekniska ramjusteringar samt enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

Tabell 5. Finansieringsbudget 2024–2028

Belopp i mnkr

	Budget 2024*	Förslag budget 2025	Förslag plan		
			2026	2027	2028
Tillförda medel					
Resultat	93,0	96,8	101,5	105,5	109,3
Avskrivningar	553,1	587,8	624,0	650,3	694,1
Pensionsavsättning	132,2	9,9	-21,6	-22,3	8,7
Summa tillförda medel	778,3	694,5	703,9	733,5	812,1
Använda medel					
Nettoinvesteringar	-1 616,0	-1 107,6	-1 134,2	-1 041,8	-1 400,6
Nettoutgifter mark- och exploatering	-173,7	74,9	-45,5	-226,1	-119,3
Summa använda medel	-1 789,7	-1 032,7	-1 179,7	-1 267,9	-1 519,9
Förändring av rörelsekapital	-1 011,4	-338,2	-475,8	-534,4	-707,8

*Inklusive tekniska ramjusteringar samt enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

Tabell 6. Nyckeltal

	Budget 2024*	Förslag budget 2025	Förslag plan		
			2026	2027	2028
Nettokostnadernas (exkl avskrivningar) andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	92,0%	91,7%	91,7%	91,4%	91,2%
Soliditet	28,8%	28,5%	28,3%	28,3%	27,9%
Självfinansieringsgrad inklusive exploatering	36,1%	66,3%	61,5%	59,6%	52,9%
Självfinansieringsgrad exklusive exploatering	40,0%	61,8%	64,0%	72,5%	57,4%
Låneskuld/invånare, tkr **	25,3	27,6	30,6	34,0	38,8

*Inklusive tekniska ramjusteringar samt enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

**Inklusive exploateringsintäkter, exklusive vidareutlåning till bolagen.

Nyckeltal för soliditet och låneskuld utgår från bokslut 2022 och investeringsbudget för 2023.

Förslag till investeringsramar 2025–2028

Förslag till investeringsramar utgår från av kommunfullmäktige senast beslutad investeringsplan för åren 2025–2027 samt investeringar 2028 enligt 10-årigt investeringsunderlag. Tekniska nämnden har, i dialog med berörda förvaltningar, reviderat dessa utifrån väsentliga förändringar, i form av förseningar och förskjutningar, och upprättat ett förslag till investeringsbudget 2025 och plan 2026–2028.

Tabell 7. Förslag till investeringsramar per nämnd

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2024*	Budget 2025	Plan		
			2026	2027	2028
Kommunstyrelsen*	141 858	26 078	61 267	71 656	24 951
Teknisk nämnd*	1 304 940	976 278	950 265	882 784	1 252 157
För- och grundskolenämnd	37 862	21 725	24 180	18 820	26 788
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	19 650	9 350	7 965	18 965	12 944
Individ- och familjenämnd	16 245	9 710	9 144	8 726	9 901
Äldrenämnd	44 210	21 945	19 437	19 437	34 826
Byggnadsnämnd	471	471	470	470	479
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	283	283	282	282	287
Kulturnämnd	7 280	4 873	4 850	4 850	8 347
Fritidsnämnd	17 155	14 770	14 757	14 757	15 052
Valnämnd	500	550	500	500	510
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	25 560	21 550	41 082	550	14 344
Summa styrelse/nämnd	1 616 014	1 107 583	1 134 198	1 041 796	1 400 587
Mark- och exploatering - anläggningar	278 800	222 800	423 100	617 300	729 300
Summa inkl mark- och exploatering	1 894 814	1 330 383	1 557 298	1 659 096	2 129 887

*Inklusive teknisk ramjustering samt korrigerig i enlighet med investeringsbilaga i KF-beslut i juni 2023.

Tabell 8. Nya investeringsprojekt, över 50 mnkr

Projekt	Totalt 2025-2028	Total budget
Förskola Stöcke 6 avd ny	62 100	62 100
Förskola Tomtebo strand 6 avd	62 100	62 100
Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-6	180 000	180 000
Stöcke skola nybyggnad två paralleller F-3	61 776	180 000

Bilagor till planeringsdirektiv 2025, version 1

- Bilaga 1 – Anvisning för nämnder och bolags yttranden
- Bilaga 2 – Nämndernas utmaningar och möjligheter i 3-5 års perspektiv (Lämnas vid KS 5 dec)
- Bilaga 3 – Nettokostnadsavvikelse och nettokostnadsjämförelse nämnd (Lämnas vid KS 5 dec)
- Bilaga 4 – Förslag till investeringsbudget 2025 plan 2026-2028 (Lämnas vid KS 5 dec)
- Bilaga 5 – 10-årigt investeringsunderlag 2025-2034 (Lämnas vid KS 5 dec)
- Bilaga 6 – Nuläge inriktningssmål och program
- Bilaga 7 – Långsiktig finansiell analys
- Bilaga 8 – Viktiga datum för nämnder och bolag 2025
- Bilaga 9 – Årshjul planeringsprocess
- Bilaga 10 – Fastställd modell för totalramsberäkning

Tjänsteskrivelse

2024-02-26

Valnämnden

Diarienumr: VN-2024/00020

Hantering i röstnings- och vallokaler av väljare som har med sig valsedlar till lokalen vid allmänna val

Förslag till beslut

att väljare som har med sig valsedlar till röstnings- och vallokalen ska hanteras på samma sätt som väljare som kommer till röstnings- och vallokalen utan valsedlar.

Ärendebeskrivning

Det händer att väljare har med sig valsedlar till vallokalen, alternativt har fått valsedlar av något parti som delat ut valsedlar utanför vallokalen.

Valmyndigheten avråder från så kallade "snabbspår" för väljare som har med sig valsedlar till vallokalen. Valkansliet föreslår därför att samtliga väljare ska hanteras på samma sätt fram till ingången i vallokalen. Det innebär att samtliga väljare ska passera valdistriktens köansvarige.

Beredningsansvariga

Tordleif Hansson
Marie Sandström

Tordleif Hansson
Utredare

Marie Sandström
Enhetschef

Tjänsteskrivelse

2024-02-26

Valnämnden

Diariennr: VN-2024/00021

Hantering i röstningslokal av lantbrevbärare som levererar budröster vid allmänna val

Förslag till beslut

Att lantbrevbärare som ska lämna budröster ges möjlighet att gå direkt till mottagningsbordet för att lämna budröster.

Ärendebeskrivning

Lantbrevbärare kan fungera som bud. Dessa personer ska så snabbt som möjligt kunna lämna sina budröster till röstmottagarna vid mottagningsbordet.

Beredningsansvariga

Tordleif Hansson

Marie Sandström

Tordleif Hansson

Utredare

Marie Sandström

Enhetschef

Tjänsteskrivelse

2024-02-26

Valnämnden

Diariennr: VN-2024/00022

Hantering i röstnings- och vallokaler av bud som levererar budröster vid allmänna val

Förslag till beslut

att väljare som har med sig budröster till röstnings- och vallokaler ska hanteras på samma sätt som övriga väljare.

Ärendebeskrivning

Valkansliet föreslår att bud som kommer till röstnings- och vallokaler med budröst ska hanteras på samma sätt fram till ingången i röstnings- eller vallokalen.

I större röstningslokaler ska budet passera en röstmottagare som hänvisar direkt till mottagningsbordet.

Det innebär att samtliga bud till vallokaler ska passera valdistriktets köansvarige som hänvisar budet direkt till mottagningsbordet.

Beredningsansvariga

Tordleif Hansson

Marie Sandström

Tordleif Hansson

Utredare

Marie Sandström

Enhetschef

Diariennr: VN-2024/00023

Delegation till ordförande och vice ordförande i respektive vallokal att få korrigera felaktig avprickning vid allmänna val

Förslag till beslut

Valnämnden beslutar

att delegera till ordförande och vice ordförande i respektive vallokal att få korrigera en felaktig avprickning om förutsättningarna för en korrigering är uppfyllda

Ärendebeskrivning

Valnämnden är att betrakta som en förvaltningsmyndighet.

Förvaltningslagens regler gäller i huvudsak vid handläggning av ärenden som också utmynnar i beslut. När en röstmottagare gör en avprickning i röstlängden är det inte att betrakta som ett beslut och avprickningen kan därmed inte rättas med stöd av förvaltningslagen. Valmyndigheten anser i stället att den felaktiga avprickningen ska åtgärdas genom att röstmottagarna gör en skriftlig korrigering i röstlängden.

Valmyndigheten anser att korrigeringar av felaktiga avprickningar endast ska ske om den person som prickats av på fel rad i röstlängden fortfarande befinner sig i vallokalen. I annat fall bör röstmottagarna endast göra korrigeringar i röstlängden i undantagsfall och under vissa särskilda förutsättningar. Om röstmottagarna inte kan genomföra en korrigering ska de inte ta emot rösten från den väljare som redan är avprickad.

I de fall felaktiga avprickningar sker är det av stor vikt för förtroendet för valsystemet att de felaktiga avprickningarna i möjligaste mån hanteras lika. De åtgärder som vidtas ska därför ha stöd i rättsordningen och endast vidtas om de kan antas leda till det avsedda resultatet.

Det måste gå att säkerställa att markeringen är felaktig. Om en väljare hävdar att hen inte har röstat får det tas som en stark indikation på att markeringen kan vara felaktig. Det bör dock inte räcka med en misstanke om att markeringen är felaktig. Någon ytterligare omständighet bör tala för att så är fallet, exempelvis att en röstmottagare minns vilken väljare som markerades på den aktuella raden.

Tjänsteskrivelse

Dnr: VN-2024/00023

Det finns uppenbara fall där en korrigerings ska göras, exempelvis då en röstmottagare av misstag markerar på fel rad när väljaren finns kvar vid bordet. Om väljaren inte finns närvarande i lokalen blir frågan mer komplicerad.

I en vallokal där många väljare är kända av röstmottagarna kan röstmottagarna vid en kontroll ofta få en god uppfattning om det skett ett fel eller inte. I undantagsfall kan det då vara befogat att försöka nå den person som antas vara avprickad på fel rad. I en vallokal med större genomströmning och med okända väljare är detta svårare.

Korrigerings bör alltså endast vara aktuellt i de fall där det är uppenbart vilken väljare som prickats av på fel rad. För att det ska anses uppenbart vilken väljare som har prickats av felaktigt ska väljaren antingen vara kvar i vallokalen eller vara känd av röstmottagare som med säkerhet vet att det är den väljaren som prickats av på fel rad.

I andra situationer än dessa blir osäkerheten för stor och tillämpningen för varierad. Röstmottagarna ska då avstå från att hitta den felaktigt avprickade väljaren.

När en korrigerings är möjlig ska den ske på följande sätt:

- En korrigerings ska ske i närvaro av väljaren som prickats på fel rad (en annan väljares rad)
- Om väljaren lämnat bordet ska hen ombes att återkomma till bordet. Om väljaren är känd och har lämnat lokalen ska hen ombes att återkomma till lokalen. Kontroll av väljarens identitet måste ske i närvaro av väljaren och kan inte ske på distans.
- De noteringar som gjorts på fel rad ska noteras på rätt rad. Samma markeringar för de valkuvert som väljaren lämnat ska föras in på den rätta raden. En notering om korrigerings ska ske vid den felaktiga markeringen. Om väljaren har en annan uppfattning om vilka valkuvert hen har lämnat ska noteringen i röstlängden ändå vara avgörande. Valurnan ska inte öppnas.
- Den väljare som felaktigt blivit avprickad får genomföra sin röstning först när korrigerings är gjord. Väljarens identitet ska åter kontrolleras.
- Alla de åtgärder som vidtas ska dokumenteras utförligt i protokollet.

Utöver när, var, varför, hur och av vem ska det även dokumenteras tydligt om väljaren har en annan uppfattning om vilka valkuvert som lämnats in eller om andra omständigheter vid händelsen.

Tjänsteskrivelse

Dnr: VN-2024/00023

Beslutsunderlag

Valmyndighetens vägledande ställningstagande om felaktig avprickning i röstlängd och väljare som nekas att rösta

Beredningsansvariga

Marie Sandström

Tordleif Hansson

Marie Sandström

Enhetschef

Tordleif Hansson

Utredare

Vägledande ställningstagande om felaktig avprickning i röstlängd och väljare som nekas att rösta

Valmyndigheten har det övergripande ansvaret för frågor om val. Myndighetens ställningstaganden, som ger vägledning till valadministrationen, innehåller en redogörelse för myndighetens uppfattning i rättsliga frågor.

Detta ställningstagande har uppdaterats och ersätter därmed tidigare ställningstagande från den 21 juni 2022.

Sammanfattning

Vid varje val förekommer att röstmottagare måste neka väljare att rösta för att röstmottagarna felaktigt markerat i röstlängden att väljaren redan röstat, det vill säga felaktig avprickning i röstlängd. Ofta beror detta på att en röstmottagare har prickat av en tidigare väljare på fel rad. Röstmottagarna kan i regel undvika felaktiga avprickningar i röstlängderna genom att röstmottagarna arbetar lugnt och metodiskt och använder de hjälpmedel som finns.

En avprickning kan också bero på att väljaren faktiskt redan har röstat. En väljare kan även vara delvis avprickad, det vill säga att väljaren kan ha röstat i exempelvis riksdagsvalet för att återkomma för att rösta i kommunvalet. Detta är tillåtet och röstmottagarna ska då låta väljaren rösta i kommunvalet.

Valnämnderna har historiskt hanterat felaktiga avprickningar på olika sätt. I de fall där en väljare prickats av felaktigt anser Valmyndigheten att det är av stor vikt för förtroendet för valsyste­met att felaktiga avprickningar i möjligaste mån hanteras lika. De åtgärder som vidtas i vallokalen bör därför vara av sådan karaktär att de kan utföras i varje vallokal i varje kommun.

När en röstmottagare gör en avprickning i röstlängden är det inte att betrakta som ett beslut och avprickningen kan därför inte rättas med stöd av förvaltningslagen. Valmyndigheten anser i stället att den felaktiga avprickningen ska åtgärdas genom att röstmottagarna gör en skriftlig korriger­ing i röstlängden.

Valmyndigheten anser att korrigeringar av felaktiga avprickningar endast ska göras om den person som prickats av på fel rad i röstlängden fortfarande befinner sig i vallokalen. Om väljaren lämnat vallokalen bör röstmottagarna endast göra korrigeringar i röstlängden i undantagsfall och under vissa särskilda förutsättningar.

Om röstmottagarna inte kan genomföra en korrigerings ska röstmottagarna inte ta emot rösten från den väljare som redan är avprickad. Väljaren har ingen möjlighet att överklaga den felaktiga avprickningen eller att röstmottagaren nekade att ta emot väljarens valkuvert. Om väljaren efterfrågar det ska röstmottagarna upplysa väljaren om att hen kan överklaga beslutet att fastställa utgången av valet hos Valprövningsnämnden.

Valmyndigheten anser att bedömningen av om en korrigerings eller ett nekande ska ske är av sådan art att bedömningen ska göras av valnämnden. För en praktisk hantering bör nämnden besluta att det är ordförande i vallokalen som genomför sådana åtgärder.

Gällande rätt m.m.

Laghänvisningarna nedan avser vallagen (2005:837) om inget annat anges.

Vad gäller markering i röstlängden vid röstmottagningsställe framgår bl.a. följande. Innan valkuvert tas emot ska röstmottagarna kontrollera att väljarna enligt röstlängden inte redan har röstat (9 kap. 6 §). Om det inte finns några hinder mot att ta emot valkuvert, ska röstmottagarna, i väljarens eller budets närvaro, lägga kuverten i valurnan för de val valsedlarna gäller och markera detta i röstlängden. I röstlängden ska det anges hur väljarens eller budets identitet har kontrollerats (9 kap. 7 §).

De bestämmelser i vallagen som rör rättelse i röstlängd är inte tillämpliga i fråga om felaktiga avprickningar (5 kap. 6-7 §§).

Under röstmottagningen ska röstmottagarna i protokollet bl.a. anteckna om röstmottagarna har vägrat ta emot valkuvert eller ytterkuvert för budröst och anledningen till detta (9 § valförordningen (2005:874)).

Valnämnden är att betrakta som en förvaltningsmyndighet som ska tillämpa förvaltningslagen. Förvaltningslagen (2017:900) gäller i princip bara vid handläggning av ärenden men reglerna om god förvaltning har en vidare tillämpning (1, 5-8 §§ förvaltningslagen).

Bedömning

När det gäller felaktig avprickning och väljare som nekas att rösta används i valsammanhang tre begrepp som inte förekommer i aktuell lagstiftning. Eftersom begreppen skiljer sig från hur bestämmelserna är formulerade finns det ett värde i att här definiera dem tillsammans med processen där de tillämpas.

- *Avprickning* är det som i bestämmelserna heter markering i röstlängd, det vill säga markeringen som görs i kolumnen för respektive val när väljarens valkuvert läggs i urnan. Den notering som görs om hur väljaren identifierats är inte en del av avprickningen. Det är alltså markeringarna vid respektive val i röstlängden som avgör om väljaren "har röstat" i det aktuella valet eller inte.

- *Nekas att rösta* är följden av det som i bestämmelserna definieras som att röstmottagaren inte ska ta emot valkuvert om väljaren redan har markerats i röstlängden och att valkuverten då inte heller får stoppas i valurnan. Dessa två omständigheter tillsammans ger följden att väljaren i praktiken nekas att rösta.
- *Rättelse* har tidigare den åtgärd kallats som vidtas när felaktiga markeringar korrigeras.

I vilka fall ska en felaktig markering i röstlängden korrigeras?

En självklar utgångspunkt är att inga felaktiga avprickningar ska ske. Valmyndigheten anser att felaktiga avprickningar i första hand ska avhjälpas genom proaktiva åtgärder i form av utbildning och hjälpmedel för att minska risken för fel.

I de fall felaktiga avprickningar sker är det av stor vikt för förtroendet för valsystemet att de felaktiga avprickningarna i möjligaste mån hanteras lika. De åtgärder som vidtas ska därför ha stöd i rättsordningen och endast vidtas om de kan antas leda till det avsedda resultatet.

Det måste gå att säkerställa att markeringen är felaktig. Om en väljare hävdar att hen inte har röstat får det tas som en stark indikation på att markeringen kan vara felaktig. Det bör dock inte räcka med en misstanke om att markeringen är felaktig. Någon ytterligare omständighet bör tala för att så är fallet, exempelvis att en röstmottagare minns vilken väljare som markerades på den aktuella raden. Det finns uppenbara fall där en korrigering ska göras, exempelvis då en röstmottagare av misstag markerar på fel rad när väljaren finns kvar vid bordet. Om väljaren inte längre finns närvarande i lokalen blir frågan dock mer komplicerad.

I en vallokal där många väljare är kända av röstmottagarna kan röstmottagarna ha relativt god kontroll på vilka som redan varit och röstat. Vid en kontroll av de markeringar som gjorts i röstlängden kan röstmottagarna ofta få en god uppfattning av om det skett ett fel eller inte. I undantagsfall kan det då vara befogat att försöka nå den person som antas vara avprickad på fel rad. I en vallokal med större genomströmning och okända väljare är det dock svårare att ha en uppfattning om den väljare som redan är avprickad är det på grund av att hen redan röstat eller på grund av att en röstmottagare prickat av fel person.

Korrigering bör alltså endast vara aktuellt i de fall där det är uppenbart vilken väljare som prickats av på fel rad. För att det ska anses uppenbart vilken väljare som har prickats av felaktigt ska väljaren antingen vara kvar i vallokalen eller vara känd av röstmottagare som med säkerhet vet att det är den väljaren som prickats av på fel rad.

I andra situationer än dessa blir osäkerheten för stor och tillämpningen för varierad och röstmottagarna ska då avstå från att hitta den felaktigt avprickade väljaren.

Kan en felaktig avprickning rättas enligt förvaltningslagen?

Valnämnden är att betrakta som en förvaltningsmyndighet. Förvaltningslagens bestämmelser är därför tillämpliga om annat inte är reglerat i specialbestämmelse. Förvaltningslagens regler gäller i huvudsak vid handläggning av ärenden som också utmynnar i beslut.

Avprickningen i röstlängden har förvisso vissa verkningar för den enskilde väljaren men har enbart i syfte än att markera att väljaren utnyttjat sin rätt att rösta. Markeringen utgör därför ett faktiskt handlande och inte ett beslut. Förvaltningslagens bestämmelser om exempelvis rättelse av beslut ska därför inte tillämpas. Det hindrar dock inte att felmarkeringen ändå åtgärdas. Valmyndigheten anser att åtgärden bör benämnas korrigerig.

Är det ett beslut att neka en väljare att rösta?

I de fall där väljaren bedöms vara felaktigt avprickad och det inte är möjligt att korrigera felet ska väljaren nekas att rösta. I likhet med korrigeringen av en felaktig markering saknas uttrycklig reglering för åtgärden. Till skillnad från korrigeringen får dock nekandet långtgående konsekvenser för väljaren. Nekandet utgör en tydlig begränsning av väljarens fortsatta handlande och väljaren har ingen möjlighet att få rätten att rösta åter. Det finns ingen formell skyldighet att fatta ett beslut, nekandet är följden av att väljaren redan är avprickad. Ett nekande får dock till sin natur anses bära alla andra kännetecken hos ett beslut.

Listan över vilka beslut som får överklagas enligt vallagen är uttömmande och beslutet att neka en väljare att rösta är inte ett av de överklagbara besluten. Det enda överklagbara beslut som hanteringen vid röstmottagningen därför kan sägas mynna ut i är beslutet att fastställa utgången av valet. Beslutet att neka en väljare att rösta är därmed endast något som kan prövas som en avvikelse från föreskriven ordning eller möjligen otillbörligt verkande vid ett överklagande av utgången av valet. Av detta följer även att ett överklagande inte kan leda till att väljaren ges rätten att rösta åter.

Praktisk hantering

Vilka krav gäller för de åtgärder som ska vidtas vid en korrigerig?

När en korrigerig är möjlig ska korrigeringen ske enligt följande.

- En korrigerig ska ske i närvaro av väljaren som prickats av på fel rad (en annan väljares rad).
- Om väljaren lämnat bordet ska hen ombes att återkomma till bordet. Om väljaren är känd och har lämnat lokalen ska hen ombes att återkomma till lokalen. Kontroll av väljarens identitet måste ske i närvaro av väljaren och kan inte ske på distans.
- De noteringar som gjorts på fel rad ska noteras på rätt rad. Samma markeringar för de valkuvert som väljaren lämnat ska föras in på den rätta raden. En notering om korrigerig ska ske vid den felaktiga markeringen. Om väljaren har en annan uppfattning om vilka valkuvert hen har lämnat ska noteringen i röstlängden ändå vara avgörande. Valurnan ska inte öppnas.

- Den väljare som felaktigt blivit avprickad får genomföra sin röstning först när korrigeringen är gjord. Väljarens identitet ska åter kontrolleras.
- Alla åtgärder som vidtas i samband med korrigeringen ska dokumenteras utförligt i protokollet.

Utöver *när, var, varför, hur* och *av vem* ska det även dokumenteras tydligt om väljaren har en annan uppfattning om vilka valkuvert som lämnats in eller om andra omständigheter vid händelsen.

Vilka krav gäller för de åtgärder som ska vidtas vid ett nekande att rösta?

Vid ett nekande att rösta ska följande åtgärder vidtas, som minst.

- Nekandet att rösta ska dokumenteras utförligt i protokollet.
- Väljaren ska tydligt informeras om orsakerna till att hen inte får rösta.
- Om väljaren efterfrågar möjligheten att överklaga ska hen informeras om vad som gäller för ett överklagande (att väljaren enbart kan klaga på valets utgång) och lämnas information om hur hen kan överklaga.

Utöver *när, var, varför, hur* och *av vem* ska det även dokumenteras tydligt hur situationen uppmärksammades och vad som antas ha skett. Om det är uppenbart att väljaren är felaktigt avprickad men att detta inte kan korrigeras ska det tydligt framgå vilka åtgärder som vidtagits för att försöka korrigera den felaktiga avprickningen. En notering ska också göras om hur väljaren informerats om möjligheten till överklagande. Det bör vidare noteras om det är uppenbart att väljaren faktiskt redan har röstat.

Vilka åtgärder bör valnämnden vidta inför och under valdagen?

Valnämnden bör inför ett val fatta ett principbeslut om hur röstmottagarna ska agera vid felaktiga avprickningar och när väljare nekas att rösta.

Valmyndigheten anser att bedömningen av om en korrigering eller ett nekande ska ske är av sådan art att bedömningen ska göras av valnämnden. För en praktisk hantering bör nämnden besluta att det är ordförande i vallokalen som genomför sådana åtgärder.

Det är viktigt att den som har befogenhet att göra korrigeringar i röstlängd eller neka väljare att rösta får erforderlig utbildning i under vilka förutsättningar en korrigering eller ett nekande kan ske och hur åtgärderna ska utföras och dokumenteras.

Detta ställningstagande har beslutats av Valmyndighetens nämnd.

Diariennr: VN-2024/00024

Delegation till ordförande och vice ordförande i respektive vallokal att neka väljare att rösta på grund av felaktig avprickning vid allmänna val

Förslag till beslut

att delegera till ordförande och vice ordförande i respektive vallokal att neka väljare att rösta på grund av felaktig avprickning.

Ärendebeskrivning

I de fall där väljaren bedöms vara felaktigt avprickad och det inte är möjligt att korrigera felet ska väljaren nekas att rösta. I likhet med korrigeringen av en felaktig markering saknas uttrycklig reglering för åtgärden. Till skillnad från korrigeringen får dock nekandet långtgående konsekvenser för väljaren.

Nekandet utgör en tydlig begränsning av väljarens fortsatta handlande och väljaren har ingen möjlighet att få rätten att rösta åter. Det finns inte någon formell skyldighet att fatta ett beslut, nekandet är följden av att väljaren redan är avprickad. Ett nekande får dock till sin natur anses bära alla andra kännetecken hos ett beslut.

Listan över vilka beslut som får överklagas enligt vallagen är uttömmande och beslutet att neka en väljare att rösta är inte ett av de överklagbara besluten. Det enda överklagbara beslut som hanteringen vid röstmottagningen därför kan sägas mynna ut i är beslutet att fastställa utgången av valet.

Beslutet att neka en väljare att rösta är därmed endast något som kan prövas som en avvikelse från föreskriven ordning eller möjligen otillbörligt verkande vid ett överklagande av utgången av valet. Av detta följer även att ett överklagande inte kan leda till att väljaren ges rätten att rösta åter. Vid ett nekande att rösta ska följande åtgärder vidtas, som minst:

- Nekandet ska dokumenteras utförligt i protokollet.
- Väljaren ska tydligt informeras om orsakerna till att den inte får rösta.
- Om väljaren efterfrågar möjligheten att överklaga ska den informeras om vad som gäller för ett överklagande och lämnas information om hur den kan överklaga.

Tjänsteskrivelse

Dnr: VN-2024/00024

Utöver när, var, varför, hur och av vem ska det även dokumenteras tydligt hur situationen uppmärksammades och vad som antas ha skett. Om det är uppenbart att väljaren är felaktigt avprickad men att detta inte kan korrigeras ska det tydligt framgå vilka åtgärder som vidtagits för att försöka korrigera den felaktiga avprickningen. En notering ska också göras om hur väljaren informerats om möjligheten till överklagande. Det bör vidare noteras om det är uppenbart att väljaren faktiskt redan har röstat.

Beslutsunderlag

Valmyndighetens ställningstagande om felaktig avprickning i röstlängd och väljare som nekas att rösta

Beredningsansvariga

Marie Sandström

Tordleif Hansson

Tordleif Hansson

Utredare

Marie Sandström

Enhetschef

Vägledande ställningstagande om felaktig avprickning i röstlängd och väljare som nekas att rösta

Valmyndigheten har det övergripande ansvaret för frågor om val. Myndighetens ställningstaganden, som ger vägledning till valadministrationen, innehåller en redogörelse för myndighetens uppfattning i rättsliga frågor.

Detta ställningstagande har uppdaterats och ersätter därmed tidigare ställningstagande från den 21 juni 2022.

Sammanfattning

Vid varje val förekommer att röstmottagare måste neka väljare att rösta för att röstmottagarna felaktigt markerat i röstlängden att väljaren redan röstat, det vill säga felaktig avprickning i röstlängd. Ofta beror detta på att en röstmottagare har prickat av en tidigare väljare på fel rad. Röstmottagarna kan i regel undvika felaktiga avprickningar i röstlängderna genom att röstmottagarna arbetar lugnt och metodiskt och använder de hjälpmedel som finns.

En avprickning kan också bero på att väljaren faktiskt redan har röstat. En väljare kan även vara delvis avprickad, det vill säga att väljaren kan ha röstat i exempelvis riksdagsvalet för att återkomma för att rösta i kommunvalet. Detta är tillåtet och röstmottagarna ska då låta väljaren rösta i kommunvalet.

Valnämnderna har historiskt hanterat felaktiga avprickningar på olika sätt. I de fall där en väljare prickats av felaktigt anser Valmyndigheten att det är av stor vikt för förtroendet för valsyste­met att felaktiga avprickningar i möjligaste mån hanteras lika. De åtgärder som vidtas i vallokalen bör därför vara av sådan karaktär att de kan utföras i varje vallokal i varje kommun.

När en röstmottagare gör en avprickning i röstlängden är det inte att betrakta som ett beslut och avprickningen kan därför inte rättas med stöd av förvaltningslagen. Valmyndigheten anser i stället att den felaktiga avprickningen ska åtgärdas genom att röstmottagarna gör en skriftlig korriger­ing i röstlängden.

Valmyndigheten anser att korrigeringar av felaktiga avprickningar endast ska göras om den person som prickats av på fel rad i röstlängden fortfarande befinner sig i vallokalen. Om väljaren lämnat vallokalen bör röstmottagarna endast göra korrigeringar i röstlängden i undantagsfall och under vissa särskilda förutsättningar.

Om röstmottagarna inte kan genomföra en korrigerig ska röstmottagarna inte ta emot rösten från den väljare som redan är avprickad. Väljaren har ingen möjlighet att överklaga den felaktiga avprickningen eller att röstmottagaren nekat att ta emot väljarens valkuvert. Om väljaren efterfrågar det ska röstmottagarna upplysa väljaren om att hen kan överklaga beslutet att fastställa utgången av valet hos Valprövningsnämnden.

Valmyndigheten anser att bedömningen av om en korrigerig eller ett nekande ska ske är av sådan art att bedömningen ska göras av valnämnden. För en praktisk hantering bör nämnden besluta att det är ordförande i vallokalen som genomför sådana åtgärder.

Gällande rätt m.m.

Laghänvisningarna nedan avser vallagen (2005:837) om inget annat anges.

Vad gäller markering i röstlängden vid röstmottagningsställe framgår bl.a. följande. Innan valkuvert tas emot ska röstmottagarna kontrollera att väljarna enligt röstlängden inte redan har röstat (9 kap. 6 §). Om det inte finns några hinder mot att ta emot valkuvert, ska röstmottagarna, i väljarens eller budets närvaro, lägga kuverten i valurnan för de val valsedlarna gäller och markera detta i röstlängden. I röstlängden ska det anges hur väljarens eller budets identitet har kontrollerats (9 kap. 7 §).

De bestämmelser i vallagen som rör rättelse i röstlängd är inte tillämpliga i fråga om felaktiga avprickningar (5 kap. 6-7 §§).

Under röstmottagningen ska röstmottagarna i protokollet bl.a. anteckna om röstmottagarna har vägrat ta emot valkuvert eller ytterkuvert för budröst och anledningen till detta (9 § valförordningen (2005:874)).

Valnämnden är att betrakta som en förvaltningsmyndighet som ska tillämpa förvaltningslagen. Förvaltningslagen (2017:900) gäller i princip bara vid handläggning av ärenden men reglerna om god förvaltning har en vidare tillämpning (1, 5–8 §§ förvaltningslagen).

Bedömning

När det gäller felaktig avprickning och väljare som nekas att rösta används i valsammanhang tre begrepp som inte förekommer i aktuell lagstiftning. Eftersom begreppen skiljer sig från hur bestämmelserna är formulerade finns det ett värde i att här definiera dem tillsammans med processen där de tillämpas.

- *Avprickning* är det som i bestämmelserna heter markering i röstlängd, det vill säga markeringen som görs i kolumnen för respektive val när väljarens valkuvert läggs i urnan. Den notering som görs om hur väljaren identifierats är inte en del av avprickningen. Det är alltså markeringarna vid respektive val i röstlängden som avgör om väljaren ”har röstat” i det aktuella valet eller inte.

- *Nekas att rösta* är följden av det som i bestämmelserna definieras som att röstmottagaren inte ska ta emot valkuvert om väljaren redan har markerats i röstlängden och att valkuverten då inte heller får stoppas i valurnan. Dessa två omständigheter tillsammans ger följden att väljaren i praktiken nekas att rösta.
- *Rättelse* har tidigare den åtgärd kallats som vidtas när felaktiga markeringar korrigeras.

I vilka fall ska en felaktig markering i röstlängden korrigeras?

En självklar utgångspunkt är att inga felaktiga avprickningar ska ske. Valmyndigheten anser att felaktiga avprickningar i första hand ska avhjälpas genom proaktiva åtgärder i form av utbildning och hjälpmedel för att minska risken för fel.

I de fall felaktiga avprickningar sker är det av stor vikt för förtroendet för valsystemet att de felaktiga avprickningarna i möjligaste mån hanteras lika. De åtgärder som vidtas ska därför ha stöd i rättsordningen och endast vidtas om de kan antas leda till det avsedda resultatet.

Det måste gå att säkerställa att markeringen är felaktig. Om en väljare hävdar att hen inte har röstat får det tas som en stark indikation på att markeringen kan vara felaktig. Det bör dock inte räcka med en misstanke om att markeringen är felaktig. Någon ytterligare omständighet bör tala för att så är fallet, exempelvis att en röstmottagare minns vilken väljare som markerades på den aktuella raden. Det finns uppenbara fall där en korrigerings ska göras, exempelvis då en röstmottagare av misstag markerar på fel rad när väljaren finns kvar vid bordet. Om väljaren inte längre finns närvarande i lokalen blir frågan dock mer komplicerad.

I en vallokal där många väljare är kända av röstmottagarna kan röstmottagarna ha relativt god kontroll på vilka som redan varit och röstat. Vid en kontroll av de markeringar som gjorts i röstlängden kan röstmottagarna ofta få en god uppfattning av om det skett ett fel eller inte. I undantagsfall kan det då vara befogat att försöka nå den person som antas vara avprickad på fel rad. I en vallokal med större genomströmning och okända väljare är det dock svårare att ha en uppfattning om den väljare som redan är avprickad är det på grund av att hen redan röstat eller på grund av att en röstmottagare prickat av fel person.

Korrigerings bör alltså endast vara aktuellt i de fall där det är uppenbart vilken väljare som prickats av på fel rad. För att det ska anses uppenbart vilken väljare som har prickats av felaktigt ska väljaren antingen vara kvar i vallokalen eller vara känd av röstmottagare som med säkerhet vet att det är den väljaren som prickats av på fel rad.

I andra situationer än dessa blir osäkerheten för stor och tillämpningen för varierad och röstmottagarna ska då avstå från att hitta den felaktigt avprickade väljaren.

Kan en felaktig avprickning rättas enligt förvaltningslagen?

Valnämnden är att betrakta som en förvaltningsmyndighet. Förvaltningslagens bestämmelser är därför tillämpliga om annat inte är reglerat i specialbestämmelse. Förvaltningslagens regler gäller i huvudsak vid handläggning av ärenden som också utmynnar i beslut.

Avprickningen i röstlängden har förvisso vissa verkningar för den enskilde väljaren men har enbart i syfte än att markera att väljaren utnyttjat sin rätt att rösta. Markeringen utgör därför ett faktiskt handlande och inte ett beslut. Förvaltningslagens bestämmelser om exempelvis rättelse av beslut ska därför inte tillämpas. Det hindrar dock inte att felmarkeringen ändå åtgärdas. Valmyndigheten anser att åtgärden bör benämnas korrigerig.

Är det ett beslut att neka en väljare att rösta?

I de fall där väljaren bedöms vara felaktigt avprickad och det inte är möjligt att korrigera felet ska väljaren nekas att rösta. I likhet med korrigeringen av en felaktig markering saknas uttrycklig reglering för åtgärden. Till skillnad från korrigeringen får dock nekandet långtgående konsekvenser för väljaren. Nekandet utgör en tydlig begränsning av väljarens fortsatta handlande och väljaren har ingen möjlighet att få rätten att rösta åter. Det finns ingen formell skyldighet att fatta ett beslut, nekandet är följden av att väljaren redan är avprickad. Ett nekande får dock till sin natur anses bära alla andra kännetecken hos ett beslut.

Listan över vilka beslut som får överklagas enligt vallagen är uttömmande och beslutet att neka en väljare att rösta är inte ett av de överklagbara besluten. Det enda överklagbara beslut som hanteringen vid röstmottagningen därför kan sägas mynna ut i är beslutet att fastställa utgången av valet. Beslutet att neka en väljare att rösta är därmed endast något som kan prövas som en avvikelse från föreskriven ordning eller möjligen otillbörligt verkande vid ett överklagande av utgången av valet. Av detta följer även att ett överklagande inte kan leda till att väljaren ges rätten att rösta åter.

Praktisk hantering

Vilka krav gäller för de åtgärder som ska vidtas vid en korrigerig?

När en korrigerig är möjlig ska korrigeringen ske enligt följande.

- En korrigerig ska ske i närvaro av väljaren som prickats av på fel rad (en annan väljares rad).
- Om väljaren lämnat bordet ska hen ombes att återkomma till bordet. Om väljaren är känd och har lämnat lokalen ska hen ombes att återkomma till lokalen. Kontroll av väljarens identitet måste ske i närvaro av väljaren och kan inte ske på distans.
- De noteringar som gjorts på fel rad ska noteras på rätt rad. Samma markeringar för de valkuvert som väljaren lämnat ska föras in på den rätta raden. En notering om korrigerig ska ske vid den felaktiga markeringen. Om väljaren har en annan uppfattning om vilka valkuvert hen har lämnat ska noteringen i röstlängden ändå vara avgörande. Valurnan ska inte öppnas.

- Den väljare som felaktigt blivit avprickad får genomföra sin röstning först när korrigeringen är gjord. Väljarens identitet ska åter kontrolleras.
- Alla åtgärder som vidtas i samband med korrigeringen ska dokumenteras utförligt i protokollet.

Utöver *när, var, varför, hur* och *av vem* ska det även dokumenteras tydligt om väljaren har en annan uppfattning om vilka valkuvert som lämnats in eller om andra omständigheter vid händelsen.

Vilka krav gäller för de åtgärder som ska vidtas vid ett nekande att rösta?

Vid ett nekande att rösta ska följande åtgärder vidtas, som minst.

- Nekandet att rösta ska dokumenteras utförligt i protokollet.
- Väljaren ska tydligt informeras om orsakerna till att hen inte får rösta.
- Om väljaren efterfrågar möjligheten att överklaga ska hen informeras om vad som gäller för ett överklagande (att väljaren enbart kan klaga på valets utgång) och lämnas information om hur hen kan överklaga.

Utöver *när, var, varför, hur* och *av vem* ska det även dokumenteras tydligt hur situationen uppmärksammades och vad som antas ha skett. Om det är uppenbart att väljaren är felaktigt avprickad men att detta inte kan korrigeras ska det tydligt framgå vilka åtgärder som vidtagits för att försöka korrigera den felaktiga avprickningen. En notering ska också göras om hur väljaren informerats om möjligheten till överklagande. Det bör vidare noteras om det är uppenbart att väljaren faktiskt redan har röstat.

Vilka åtgärder bör valnämnden vidta inför och under valdagen?

Valnämnden bör inför ett val fatta ett principbeslut om hur röstmottagarna ska agera vid felaktiga avprickningar och när väljare nekas att rösta.

Valmyndigheten anser att bedömningen av om en korrigering eller ett nekande ska ske är av sådan art att bedömningen ska göras av valnämnden. För en praktisk hantering bör nämnden besluta att det är ordförande i vallokalen som genomför sådana åtgärder.

Det är viktigt att den som har befogenhet att göra korrigeringar i röstlängd eller neka väljare att rösta får erforderlig utbildning i under vilka förutsättningar en korrigering eller ett nekande kan ske och hur åtgärderna ska utföras och dokumenteras.

Detta ställningstagande har beslutats av Valmyndighetens nämnd.

Tjänsteskrivelse

2024-02-28

Valnämnden

Diariennr: VN-2024/00025

Leverans av röster och valmaterial till Länsstyrelsen efter valdagen, måndagen den 10 juni 2024

Förslag till beslut

att två av Valnämndens ordinarie ledamöter eller ersättare ska leverera rösterna och valmaterialet till Länsstyrelsen efter valnämndens mottagning på valnatten. Leveransen sker måndagen den 10 juni 2024.

Ärendebeskrivning

Valnämndens mottagning av röster och valmaterial sker på valnatten den 9 juni. Måndagen den 10 juni ska rösterna och valmaterialet lämnas in till Länsstyrelsen. Minst två personer ska transportera materialet.

Beredningsansvariga

Marie Sandström

Tordleif Hansson

Tordleif Hansson

Utredare

Marie Sandström

Enhetschef

[Översikt](#) / [Nämnder](#) / [Valnämnden](#)

Valnämnden

Mandatperiod: 2022-12-01 - 2026-11-30

Uppdrag (14 st)

Efternamn	Förnamn	Parti	Uppdrag	Ordningsnummer
Johansson	Håkan	Socialdemokraterna	Ordförande	1
Widman	Kerstin	Moderata samlingspartiet	Vice ordförande	2
Ögren	Eva-Lisa	Socialdemokraterna	Ledamot	3
Jansson	Lars	Socialdemokraterna	Ledamot	4
Brändström Nyström	Maja	Vänsterpartiet	Ledamot	5
Rönn	Fredrik	Centerpartiet	Ledamot	6
Jonsson Desiatnik	Richard	Liberalerna	Ledamot	7
Farhat	Lina	Socialdemokraterna	Ersättare	8
Ådén	Kristian	Socialdemokraterna	Ersättare	9
Jonsson	Lena	Socialdemokraterna	Ersättare	10
Göttfert	Joline	Moderata samlingspartiet	Ersättare	11
Andersson	Lena	Moderata samlingspartiet	Ersättare	12
Lagerstedt	Rebecca	Vänsterpartiet	Ersättare	13
Edlund	Helén	Kristdemokraterna	Ersättare	14

Senast uppdaterad: 2024-03-06 02:02

Powered by [Troman](#)

Tjänsteskrivelse

2024-02-26

Valnämnden

Diariennr: VN-2024/00026

Leverans av röster och valmaterial till Länsstyrelsen efter valnämndens preliminära rösträkning 12–13 juni 2024

Förslag till beslut

att två av Valnämndens ordinarie ledamöter eller ersättare ska leverera rösterna och valmaterialet till Länsstyrelsen efter valnämndens preliminära rösträkning:

Ärendebeskrivning

Valnämndens preliminära rösträkning sker onsdagen den 12 juni och eventuellt torsdagen den 13 juni 2024, även kallad valnämndens uppsamlingsräkning. När alla röster granskats, räknats och registrerats i Valid ska valsedlar och valmaterialet, så snart som möjligt kontrolleras och transporteras till länsstyrelsen tillsammans med röstlängderna. Alla kassar ska förslutas och minst två personer ska transportera materialet.

Beredningsansvariga

Marie Sandström

Tordleif Hansson

Tordleif Hansson
Utredare

Marie Sandström
Enhetschef

[Översikt](#) / [Nämnder](#) / [Valnämnden](#)

Valnämnden

Mandatperiod: 2022-12-01 - 2026-11-30

Uppdrag (14 st)

Efternamn	Förnamn	Parti	Uppdrag	Ordningsnummer
Johansson	Håkan	Socialdemokraterna	Ordförande	1
Widman	Kerstin	Moderata samlingspartiet	Vice ordförande	2
Ögren	Eva-Lisa	Socialdemokraterna	Ledamot	3
Jansson	Lars	Socialdemokraterna	Ledamot	4
Brändström Nyström	Maja	Vänsterpartiet	Ledamot	5
Rönn	Fredrik	Centerpartiet	Ledamot	6
Jonsson Desiatnik	Richard	Liberalerna	Ledamot	7
Farhat	Lina	Socialdemokraterna	Ersättare	8
Ådén	Kristian	Socialdemokraterna	Ersättare	9
Jonsson	Lena	Socialdemokraterna	Ersättare	10
Göttfert	Joline	Moderata samlingspartiet	Ersättare	11
Andersson	Lena	Moderata samlingspartiet	Ersättare	12
Lagerstedt	Rebecca	Vänsterpartiet	Ersättare	13
Edlund	Helén	Kristdemokraterna	Ersättare	14

Senast uppdaterad: 2024-03-06 02:02

Powered by [Troman](#)

Tjänsteskrivelse

2024-02-19

Valnämnden

Diarienumr: VN-2024/00002

Informationsärenden Valnämnden 2024

Förslag till beslut

Valnämnden beslutar
att godkänna informationen

Ärendebeskrivning

Verksamhetsystem
Sortering av förtidsröster
Utbildningsplan för röstmottagare
EU:s arbetsdirektiv - undantag
Rekrytering av röstmottagare
Mottagning av röster och valmaterial på valnatten
Information om valet på Umeå kommuns hemsida

Beslutsunderlag

Cirkulär 24:17 Överenskommelse om tillfällig avvikelse ifrån Allmänna bestämmelser avseende förläggning av arbetstid i samband med valet till Europaparlamentet

Beredningsansvariga

Marie Sandström
Tordleif Hansson
Carina Frohm Larsson
Peder Halläng
Benny Fransson

Tordleif Hansson
Utredare

Marie Sandström
Enhetschef

UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

Cirkulärnr:	24:17
Diariernr:	SKR2024/00360
Handläggare:	Donovan Häll
Ämnesord:	Ämnesord
Avdelning:	Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Sektion/Enhet:	Förhandlingssektionen
Extern medverkan:	Extern medverkan
Datum:	2024-02-20
Mottagare:	Kommunstyrelsen
Rubrik:	Cirkulär 24:17 Överenskommelse om tillfällig avvikelse ifrån Allmänna bestämmelser avseende förläggning av arbetstid i samband med valet till Europaparlamentet
Ersätter:	Ers. nummer
Bilagor:	Överenskommelse om tillfällig avvikelse ifrån Allmänna bestämmelser avseende förläggning av arbetstid i samband med valet till Europaparlamentet

Sammanfattning

Parterna är överens om en tillfällig avvikelse som innebär att dygnsvilan kan förkortas för arbetstagare som har arbetsuppgifter direkt kopplade till valet till Europaparlamentet den 9 juni 2024.

Överenskommelsen gäller enbart för *planerad arbetstid* som påbörjas tidigast kl. 06.00 på valdagen den 9 juni 2024 och avslutas senast kl. 06.00 dagen efter.

SLUT UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

CIRKULÄR 24:17

Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Donovan Häll

Cirkulär 24:17 Överenskommelse om tillfällig avvikelse ifrån Allmänna bestämmelser avseende förläggning av arbetstid i samband med valet till Europaparlamentet

Parter

Sveriges Kommuner och Regioner å ena sidan, samt

Svenska Kommunalarbetsförbundet, OFRs förbundsområden Allmän kommunal verksamhet, Läkare, Hälso- och sjukvård och Lärare jämte i förbundsområdena ingående organisationer samt AkademikerAlliansen och till AkademikerAlliansen anslutna riksorganisationer.

Överenskommelse

Överenskommelse har träffats om en tillfällig avvikelse ifrån Allmänna bestämmelser avseende förläggning av arbetstid i samband med valet till Europaparlamentet.

Bakgrund

Kommunernas valnämnder, lokal valmyndighet, har ansvaret för genomförandet av röstning inom kommunen. Inför valet, under valdagen samt dagarna närmast efter valdagen arbetar röstmottagare, vallokalsordförande och vice vallokalsordförande med att säkerställa att röstning går korrekt till, tar emot röster och räknar avlagda röster som redovisas till kommunens valkansli. Inom varje kommuns administration finns ett antal tjänstepersoner som har till uppgift att förbereda, bistå och formellt avsluta valet inom respektive kommun (kommunens valkansli).

Oavsett om de som deltar i arbetet är tillfälligt anställda, erhåller arvoderat uppdrag eller har en grundanställning i kommunen är de att betraktas som arbetstagare. Därmed gäller arbetstidslagens och kollektivavtalets regler om exempelvis dygnsvila.

Regler om dygnsvila innebär att arbetstagare inom varje 24-timmarsperiod ska ha minst 11 timmars sammanhängande dygnsvila. Kollektivavtalet Allmänna Bestämmelser (AB) innehåller vissa bestämmelser om avvikelser som kan vara tillämpliga, till exempel vid oförutsedd händelse då något händer som arbetsgivaren inte kunnat förutse eller planera för.

Parterna konstaterar att valarbetet, främst arbetet med röstmottagning i vallokal, i vissa fall kan kräva en tillfällig avvikelse ifrån dygnsvilo-reglerna som är planerad i förväg.

Innehåll

Parterna är överens om en tillfällig avvikelse som innebär att dygnsvilan kan förkortas för arbetstagare som har arbetsuppgifter direkt kopplade till valet till Europaparlamentet den 9 juni 2024.

Överenskommelsen gäller enbart för *planerad arbetstid* som påbörjas tidigast kl. 06.00 på valdagen den 9 juni 2024 och avslutas senast kl. 06.00 dagen efter. Inträffar en oförutsedd händelse kan avvikelse göras i enlighet med reglerna i AB.

Arbetstagare med en anställning i kommunen som får förkortad dygnsvila har rätt till kompenserande vila i samband med den därpå följande dygnsvilan.

Överenskommelsen ska utvärderas av centrala parter efter valet.

Sveriges Kommuner och Regioner
Avdelningen för arbetsgivarpolitik

Jeanette Hedberg

Donovan Häll

Bilagor:

Överenskommelse om tillfällig avvikelse ifrån Allmänna bestämmelser avseende förläggning av arbetstid i samband med valet till Europaparlamentet